

ISSN 1425-5383

Nr 9

Refleksje

2007
Wrzesień

Zachodniopomorski
Miesięcznik Oświatowy
ukazuje się od 1991 roku

RODZICE PARTNEREM SZKOŁY

Od Redakcji

Jak co roku, gdy jesień pyszni się kolorami, będziemy obchodzić szkolne święta: przypadający 5 października, a ustanowiony przez UNESCO, Światowy Dzień Nauczyciela oraz, już tradycyjnie, 14 października Dzień Edukacji Narodowej. Daty te są okazją do uczczenia trudu tysięcy ludzi, którzy postanowili związać swoje życie z oświatą. Życie, a nie karierę zawodową, bo nauczycielem jest się całym sobą – nie wystarczy bycie dobrym wykonawcą zawodu. Ci, którzy myślą, że starczy rzemiosło, najczęściej szybko znajdują inne zajęcie. Ale i tym, którym się wydaje, że „kaganek oświaty” niesie się wyłącznie sercem, nie brak rozczarowań.

Bo uczyć i wychowywać trzeba rozumem i sercem. Wszak Dzień Edukacji Narodowej ogłoszony jest ku pamięci powołania pierwszego polskiego ministerstwa oświaty – Komisji Edukacji Narodowej, której źródła tkwią w racjonalistycznych ideach Oświecenia. Kształcić, hartować ducha, budować nowoczesną świadomość obywatelską – to podstawowe wartości, które wniosła do myślenia o szkole.

Szanowni Państwo,

Niech ideały mądrej i dobrej szkoły przyświecają nam wszystkim. Niech niełatwa rzeczywistość nie przesłania nastawienia na realizację wartości. Niech nawet najmniejsze osiągnięcia wychowanków będą podstawą do satysfakcji z pracy. Niech rozum i serce pozwalają dokonywać co dzień rzeczy naprawdę ważnych i potrzebnych.

Dyrektor i zespół

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

Wydawca: Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie, Kuratorium Oświaty w Szczecinie.
Redakcja: 71-421 Szczecin, al. Wyzwolenia 105, tel. 422-52-21 w. 134, e-mail: refleksje@cdidn.edu.pl, informacja@kuratorium.szczecin.pl; www.cdidn.edu.pl.
Redaktor naczelny: Katarzyna Krysztofiak. *Z-ca red. naczelnego:* Karolina Pietroczyk-Rapkiewicz. *Sekretarz redakcji:* Katarzyna Kryszczuk-Mańkowska.
Współpraca: Elżbieta Tylewska. *Opracowanie językowe i korekta:* Anna Malinowska. *Skład komputerowy:* Jolanta Lisowska.
Opracowanie graficzne, techniczne, łamanie: Radosław Józwiak. *Druk:* Oficyna Wydawnicza CDiDN.

Redakcja zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów oraz zmiany ich tytułów. Nie zwraca tekstów niezamówionych.

Spis treści

AKTUALNOŚCI 4

WYWIAD

- Katarzyna Krysztofiak
Rady rodziców w nowej formie.
Rozmowa z Bogusławem Pasierbskim,
prezesem Polskiego Stowarzyszenia Rodziców 5

EDUKACJA W REGIONIE

- Agata Markowicz-Szarejko
Teraz rodzice 7
- Agata Markowicz-Szarejko
Obowiązek nauki a obowiązek szkolny 9
- Beata Gibas
Bezpieczny wypoczynek 11
- Karolina Pietroczyk-Rapkiewicz
Wycieczki edukacyjne 12

FORUM OŚWIATY SAMORZĄDOWEJ

- Jolanta Zorga-Pieńkos
Na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka 13

REFLEKSJE OŚWIATOWE

- Grażyna Grobelska, Adrianna Kominiak
Współpraca dla sukcesu 14
- Anna Kosińska
Rodzic też może być terapeutą 16
- Jolanta Grochowska-Janiszewska, Ewa Krzewińska
Podstawą – partnerstwo 18
- Jeannette Słaby
Sprzymierzeńcy szkoły 19
- Teresa Mamos
„Szkoła dla rodziców” 20
- Katarzyna Krysztofiak
Edukacja dla pracy 21
- Gracjana Więckowska
eTwinning po polsku 22

PRAWO OŚWIATOWE

- Zbigniew Oleszczuk
Nowe i zaktualizowane akty prawne 23

WARTO PRZECZYTAĆ

- Regina Czekala, Halina Kwiatkowska
Na temat... 24

W CDiDN-ie

- Nieodpłatne formy doskonalenia 26
- Szkoła dla rodziców i wychowawców 27
- Szkolenie dla anglistów 27
- „Przygoda” 28

ROZMAITOŚCI 29

OŚWIATOWE PREZENTACJE

- Szkoła inna niż wszystkie
Zespół Szkół Szpitalnych w Szczecinie

Każda szkoła jest inna i dokładną współpracę muszą określić jej podmioty. Nie ma więc jednej gotowej recepty. Najważniejsza jest jednak otwartość. Szkoła musi się otworzyć na rodziców, musi przyjąć do wiadomości, że mogą oni być jej partnerem. Nie może patrzeć na rodzica w ten sposób, że wszystko mu trzeba zorganizować, wszystko podać. W takiej sytuacji nie ma mowy o żadnej współpracy, partnerstwie. Jeśli szkoła założy, że z rodzicami można współpracować, wówczas może z nimi wspólnie wypracować jej formę i zakres, a także obszary kompetencji. Tylko wtedy to się uda. Nie mogą powiedzieć, że w każdym przypadku odniesiemy sukces, bo można trafić na rodziców, którzy rzeczywiście nie są zainteresowani.

Rady rodziców w nowej formie (str. 5)

11 kwietnia 2007 r. Sejm wprowadził do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zmiany dotyczące praw rodziców w szkole, co ma im zagwarantować faktyczny wpływ na edukację ich dzieci. To, czy dyrektorzy szkół, nauczyciele, a przede wszystkim rodzice będą umieli z nich skorzystać, zależy od dobrego poznania i zrozumienia obowiązującego prawa oraz świadomości tego, co można zrobić dla dobra dzieci, wykorzystując autonomię i niezależność rad rodziców.

Teraz rodzice (str. 7)

Jednym z priorytetów wyznaczonych na rok szkolny 2007/2008 przez Ministra Edukacji Narodowej jest diagnoza działań podjętych przez dyrektorów szkół i placówek na rzecz spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez uczniów. Ponieważ obowiązek nauki jest często mylony z obowiązkiem szkolnym, zasadne jest syntetyczne omówienie tego zagadnienia. Niniejszy materiał jest oparty na interpretacji (sporządzonej przez Katarzynę Szłyk z Departamentu Prawnego Ministerstwa Edukacji Narodowej) przepisów prawa, podglądów orzecznictwa sądów polskich oraz problemów prawnych, jakie pojawiają się na gruncie ich stosowania.

Obowiązek nauki a obowiązek szkolny (str. 9)

Rozwój młodego człowieka przebiega właściwie, gdy relacje między nauczycielami i rodzicami są potwierdzane, wspomagane zaufaniem, zgodnością celów. Równorzędne prawa nauczycieli i rodziców podkreśla zasada partnerstwa. Ich wspólny wysiłek wkładany w efektywne wychowanie i edukowanie musi uwzględniać systematyczną wymianę opinii o uczniu zarówno między nauczycielami i rodzicami, jak i samymi nauczycielami.

Współpraca dla sukcesu (str. 14)

NARADY SIERPNIOWE

W dniach 21–27 sierpnia br. odbyły się, należące już do tradycji, spotkania z dyrektorami szkół i placówek województwa zachodniopomorskiego, prowadzone przez przedstawicieli Kuratorium Oświaty w Szczecinie. Podczas spotkań wicekurator Katarzyna Koszewska przedstawiła wnioski z nadzoru pedagogicznego Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty za rok szkolny 2006/2007, zwracając szczególną uwagę na efektywność procesów kształcenia i wychowania, sprawowany przez dyrektorów szkół/placówek nadzór pedagogiczny, działania edukacyjne w zakresie wychowania patriotycznego, realizację w szkołach/placówkach programów wychowawczych i profilaktyki oraz przestrzeganie przez dyrektorów szkół/placówek obowiązujących przepisów prawa.

Przedstawione zostały również wybrane zagadnienia z *Planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2007/2008*, a mianowicie:

Priorytety Ministra Edukacji Narodowej:

1. Nadzór kuratora oświaty nad wprowadzaniem i realizacją programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”.

2. Diagnoza działań podjętych przez dyrektorów szkół i placówek na rzecz spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez uczniów.

3. Przeprowadzanie okresowej analizy realizowania przez szkołę zadań związanych z kształceniem i promowaniem uczniów szczególnie uzdolnionych.

4. Ocena jakości pracy szkoły w zakresie informatyzacji procesu edukacyjnego w szkołach, zastosowania technologii informacyjnej i komunikacyjnej.

Priorytety Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty:

1. Uwzględnianie w procesie dydaktycznym pełnej realizacji podstaw programowych i standardów wymagań egzaminacyjnych.

2. Realizacja przez szkoły i placówki programów efektywności wychowania (naprawczych) ukierunkowanych na eliminowanie zjawisk zagrażających bezpieczeństwu dzieci i młodzieży.

Dyrektorzy szkół i placówek województwa zachodniopomorskiego zostali powiadomieni o tym, że przedmiotem kontroli i oceny podczas wizytacji w roku szkolnym 2007/2008 będą także:

1. Stopień realizacji programu „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”.

2. Zadania związane z kształceniem i promowaniem uczniów szczególnie uzdolnionych.

3. Spełnianie obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez uczniów.

4. Stopień realizacji przez szkoły zmian zawartych w obowiązujących przepisach, a w szczególności: tryb wybierania programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników, funkcjonowanie jednolitych strojów w szkołach, wzmocnienie statusu reprezentacji rodziców, rozszerzenie uprawnień do realizowania wczesnego wspomagania rozwoju dziecka na niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

5. Skuteczność nadzoru nad realizacją treści patriotycznych.

6. Realizacja programów „naprawczych” w obszarze nauczania i wychowania.

AWANS ZAWODOWY

We wrześniu, w 7 miejscach województwa zachodniopomorskiego odbywały się uroczystości wręczenia aktów nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego. Ostatnia uroczystość miała miejsce 13 września w Sali Rycerskiej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego, gdzie akty odebrało 157 nauczycieli z Miasta Szczecina. Zachodniopomorski Kurator Oświaty Maciej Kopeć, witając nauczycieli, powiedział – *Serdecznie Państwu gratuluję przejścia przez tę niełatwą drogę awansu zawodowego. Aby zachodniopomorska oświata mogła lepiej funkcjonować, winna mieć jak najwięcej nauczycieli dyplomowanych. Dlatego głęboko wierzę, że Państwa praca przyczyni się do rozwoju naszego szkolnictwa.*

O awans ubiegało się 729 nauczycieli, którzy do 30 czerwca złożyli do Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty stosowne wnioski. Po wszczęciu postępowania 13 osób wycofało swoje wnioski, tak więc pełne postępowania zostały przeprowadzone dla 716 nauczycieli, z których stopień nauczyciela dyplomowanego otrzymało 698 osób. Dla porównania, w 2006 r. o awans ubiegało się 1116 osób, a stopień nauczyciela dyplomowanego otrzymało 1098 osób.

Obecnie w Zachodniopomorskiem mamy blisko 6 tys. nauczycieli dyplo-

mowanych na ponad 23 tys. osób w zawodzie. Ponad 11 tys. spośród nich stanowią nauczyciele mianowani.

KOMUNIKATY

KO w Szczecinie w r. szkol. 2007/2008 planuje przeprowadzenie następujących konferencji oraz szkoleń w zakresie europejskich programów edukacyjnych:

- szkolenie dotyczące programu Socrates Comenius (Dom Nauczyciela w Szczecinie – 30 października, 6 listopada, 13 listopada 2007 r.);

- Festiwal Europejskich Programów Edukacyjnych, na którym zaprezentuje się ok. 30 szkół z całego województwa (ZCE w Szczecinie – 9 listopada 2007 r.);

- szkolenie z programu eTwinning (Zespół Szkół Łączności w Szczecinie – 30 listopada 2007 r.);

- jednodniowe szkolenia z programu Leonardo da Vinci, poświęcone projektom wymian i staży, przeprowadzone przez przedstawicieli Agencji Krajowej programu Leonardo da Vinci (6 i 7 grudnia 2007 r.);

- konferencja dotycząca programu eTwinning, jakości projektów w programie Comenius (12 kwietnia 2008 r.);

- szkolenie z programu Leonardo da Vinci (12 czerwca 2008 r.).

Informacji dotyczących europejskich programów edukacyjnych w województwie zachodniopomorskim udzielają:

- Agnieszka Bekas, koordynator europejskich programów edukacyjnych, Kuratorium Oświaty w Szczecinie, pokój nr 208, tel. (091) 442-75-30, e-mail: abekas@kuratorium.szczecin.pl;

- Anna Walkowiak, konsultant CEN w Koszalinie, ul. Ruszczyca 16, tel. (091) 347-67-24, e-mail: annawal-kowiak@cen.edu.pl;

- Trener programu Comenius: Małgorzata Lachtara, dyrektor Niepublicznego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie, e-mail: malgorzata.lachtara@wp.pl;

- Ambasador Akcji eTwinning: Paulina Kuźmo, nauczyciel jęz. angielskiego w Katolickim Gimnazjum im. Stanisława Kostki w Szczecinie, tel. 502334476, e-mail: kuzmo@autograf.pl;

- Koordynator programu Młodzież: Wojciech Spychała, Stowarzyszenie Polites, Dom Marynarza, ul. Malczewskiego 10/12, Szczecin, pok. 11, tel. (091) 450-11-46, 424-00-01 wew. 519, e-mail: biuro@polites.org.pl.

opr. kpr

W wielu szkołach wciąż silne jest przekonanie, że rodzice powinni bez zastrzeżeń akceptować decyzje dyrekcji i grona, a ich właściwa rola ma się sprowadzać do wspierania autorytetu nauczyciela. Jak w takiej sytuacji mają znaleźć się rodzice?

Trzeba sobie zadać pytanie: czy w tak postawionej relacji jest miejsce na współpracę? Moim zdaniem jest ona możliwa tylko wtedy, kiedy wypracujemy wspólne stanowisko. Poglądy możemy mieć różne, ale szukamy porozumienia, aby móc pracować razem. Ludzie różniący się poglądami i metodami działania idą w różnych kierunkach, mówiąc nawet podobne rzeczy. Żeby mogli ze sobą współpracować, muszą znaleźć wspólne narzędzia, wspólne metody pracy. Jeśli będzie to narzucone przez jedną ze stron, współpracy, tak naprawdę, nie będzie. Rodzice godzą się na takie „narzucanie” dla dobra dzieci i nie podejmują ryzyka w obawie, że nauczyciel będzie się na ich dzieciach w jakiś sposób odgrywał. Na spotkaniu z nauczycielem będą potulnie słuchać, a za drzwiami mówić swoje.

Czy dzisiaj możliwa jest jeszcze taka wycofująca się postawa rodziców i zupełne zawierzenie szkole?

Świadomy rodzic będzie dążył do współuczestniczenia w pracy szkoły. Ilu jest jednak świadomych rodziców? Tak naprawdę większość szkół nie działa w kierunku ich uświadamiania. Wręcz przeciwnie, uważa nieślusnie, że lepiej mieć rodzica nieświadomego swoich praw i możliwości. Taką tezę potwierdza problem, który dostrzegłem po rozpoczęciu nowego roku szkolnego. W wielu szkołach odbyły się już spotkania z rodzicami, na których wybierało się rady oddziałowe (klasowe) i w konsekwencji rady rodziców w oparciu o znowelizowaną ustawę. Powiem szczerze, że jestem mocno zaniepokojony, gdyż miałem ogromną nadzieję, że nowelizacja ustawy o systemie oświaty spowoduje zupełnie inne spojrzenie dyrekcji i nauczycieli na udział rodziców w pracy szkoły poprzez radę rodziców. Informacje, jakie do mnie docierają, wskazują na to, że w wielu szkołach zmieniło się tylko to, iż po wyborze rady klasowej w tradycyjny, dotychczasowy sposób, spisuje się protokół, dokument świadczący o przeprowadzeniu wyborów zgodnie z ustawą, a na dodatek dokumenty rady zabiera wychowawca i przekazuje dyrekcji. W rezultacie zamiast nowego mamy stare: wychowawca jest obecny podczas wyborów, które odbywają się prawie na takiej samej zasadzie jak kiedyś, czyli pod hasłem: „może pan, może pani”. Później do tego „dopasowuje się” wybory tajne, rozdaje się kartki, na których coś tam się wypełnia, potem pisze się protokół i „odfajkowaliśmy”, sprawa jest załatwiona. Słyszę też o przypadkach, że wychowawcy dostają od dyrekcji

Rady rodziców w nowej formie

z Bogusławem Pasierbskim, prezesem Polskiego Stowarzyszenia Rodziców rozmawia Katarzyna Krysztofiak

polecenie, aby tak długo zatrzymać rodziców w klasie, aż wybiorą swoją reprezentację.

A powinno być zupełnie inaczej. Rada rodziców musi być autonomiczna. W rozmowach z dyrektorami i nauczycielami sugeruję pozostawienie wyboru rady oddziałowej rodzicom bez żadnego dodatkowego nadzoru. Nauczyciel powinien załatwić podczas zebrania sprawy formalne i pozostawić rodzicom wybór swojej reprezentacji – tylko wtedy będzie to autentyczna reprezentacja rodziców. Jestem zszokowany, gdy słyszę, że wszystkie dokumenty, takie jak uchwała, protokół wyboru czy nawet regulamin rady rodziców przygotowują pracownicy szkoły. Jeśli tak będziemy dalej działać, to nigdy nie będziemy mogli mówić o faktycznej autonomii rodziców.

Ale, być może, to rodzice nie chcą po prostu być aktywnymi? Albo nie wiedzą, jak się uaktywnić?

Takie właśnie głosy słyszę od dyrektorów: my musimy, bo rodzice nie chcą, nie potrafią, są na zróżnicowanym poziomie intelektualnym. Oczywiście, trudno się nie zgodzić z taką argumentacją, gdyż analiza sytuacji częściowo ją potwierdza. Jest to jednak tylko część prawdy. Są też świadomi rodzice, którzy widząc nauczyciela narzucającego im „jedynie słuszny pogląd” na dany temat, nie będą się jednak wychylać z własnymi poglądami, mając na względzie subiektywnie oceniane dobro swojego dziecka; wiązałoby się to z podjęciem walki z nauczycielem, wychowawcą czy dyrektorem. Ale świadomy rodzic, jeśli uzyska możliwość swobodnego wyboru, dokona go. Poczuje się odpowiedzialny za podejmowane działania. Wyzwoli w sobie aktywność i kreatywność.

Może sytuacja, którą określa nowela ustawy, jest takim novum, że jeszcze nie są wypracowane odpowiednie procedury?

Być może w takich sytuacjach funkcjonują jeszcze stereotypy. Dyrektor chce być odpowiedzialny za wszystko. Wychowawca, być może, myśli inaczej, ale ma świadomość, że to jego rozliczy dyrekcja, bo istnieje zależność służbowa. Tyle tylko, że jest to zupełne pomylenie pojęć.

Od czego należałoby zacząć, aby zmienić sytuację, żeby rzeczywiście samorządnie

kształtowała się reprezentacja rodziców?

Uważam, że szkoła ma ogromną rolę do odegrania w tej kwestii, ale bardziej motywacyjną, przygotowującą teren, pomocową. Szkoła ma swój organizm, ma zawodową kadrę, ma bazę techniczną. Tego nie mają rodzice. Poza tym nauczyciele spotykają się w szkole codziennie, rodzice od czasu do czasu. Pomoc ze strony szkoły jest konieczna, ale nie można rodziców zastępować, bo oni nigdy nie poczują się odpowiedzialni za to, co zrobił ktoś inny. Jest to wtedy narzucone i nie można mówić, że taka rada rodziców jest reprezentatywna, autonomiczna i odpowiedzialna za to, co jest choćby zapisane w ustawie. Nawiązując do zapisów ustawy, moim zdaniem z punktu widzenia rodzica najważniejszy jest nie zapis dotyczący prawa tworzenia czy opiniowania np. programów profilaktyki czy zestawu podręczników, ale mówiący, że rodzice mogą się zwracać do dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego, organu sprawującego nadzór pedagogiczny w każdej sprawie dotyczącej szkoły. To jest zapis fundamentalny, gdyż otwiera rodzicom drzwi na oścież do spraw szkoły swojego dziecka.

Jestem jednak przekonana, że 90 procent rodziców nie zna nowej ustawy, nowych zapisów, własnych uprawnień, możliwości zwrócenia się do odpowiednich instytucji. Jak im to powiedzieć? Czy to problem społeczny: po prostu ludzie się tym nie interesują? Czy może szkoła powinna w tym względzie prowadzić akcję informacyjną?

Szkoła też powinna informować, aczkolwiek nie tylko ona, gdyż kontakt szkoły z rodzicami również jest ograniczony. Można ich zapraszać na różne spotkania i trzeba to robić, ale przecież niekoniecznie muszą przyjąć. Tu można mieć trochę żalu do mediów: ustawa została uchwalona w maju, ale od tego czasu bardzo niewiele się o niej mówi w prasie czy telewizji, mimo że nasze stowarzyszenie kilka razy wysyłało materiały na ten temat do rozmaitych redakcji z prośbą o ich upublicznienie.

W czerwcu zorganizowaliśmy konferencję szkoleniową nt. zmian ustawowych dla rad rodziców, na której było reprezentowanych kilkadziesiąt szkół. Na kilkaset szkół

w Szczecinie to jednak niewielka frekwencja. Nasze stowarzyszenie tylko w ten sposób może docierać do rodziców. Z niektórymi mamy kontakt bezpośredni: odbywamy wiele spotkań z przedstawicielami rad rodziców i wyjaśniamy wątpliwości, wskazujemy prawidłowe rozwiązania. Ale nasze możliwości są ograniczone. Gdyby jednak media z takim zaangażowaniem, jak zajmują się aferami, prowokacjami itp., mówiły o tych właśnie kwestiach, to świadomość społeczna byłaby zupełnie inna, z korzyścią dla nas wszystkich.

Polskie Stowarzyszenie Rodziców jest otwarte na pomoc szkołom. Z radami rodziców, które są zainteresowane, możemy odbyć spotkanie, przeprowadzić prelekcję, wyjaśnić wątpliwości, odpowiedzieć na pytania, udostępnić materiały z wzorcowymi propozycjami dokumentów. Po to jesteśmy.

Mieliśmy nadzieję, że zmiana ustawy spowoduje przede wszystkim inne spojrzenie rodziców na sprawy szkoły. W wielu szkołach tak się stało. Ale one już wcześniej rozumiały rolę współpracy z rodzicami i u nich niewiele ustawa zmieniła.

Państwo chcecie podpowiadać szkołom, jak pracować z rodzicami. Jaki zatem model proponujecie? Proszę o kilka rad, które udzieliłby pan dyrektorom, zespołowi pedagogicznemu i rodzicom.

Każda szkoła jest inna i dokładną współpracę muszą określić jej podmioty. Nie ma więc jednej gotowej recepty. Najważniejsza jest jednak otwartość. Szkoła musi się otworzyć na rodziców, musi przyjąć do wiadomości, że mogą oni być jej partnerem. Nie może patrzeć na rodzica w ten sposób, że wszystko mu trzeba zorganizować, wszystko podać. W takiej sytuacji nie ma mowy o żadnej współpracy, partnerstwie. Jeśli szkoła założy, że z rodzicami można współpracować, wówczas może z nimi wspólnie wypracować jej formę i zakres, a także obszary kompetencji. Tylko wtedy to się uda. Nie mogą powiedzieć, że w każdym przypadku odniesiemy sukces, bo można trafić na rodziców, którzy rzeczywiście nie są zainteresowani. Chociaż, prawdę mówiąc, nie spotkałem takich, którzy nie byłiby zainteresowani rozwojem swojego dziecka. U wielu pokutują jedynie stereotypy wyniesione z własnych szkół, na przykład: szkoła jest taka, jaka jest i nie można się do niej wtrącać.

Jeśli dzisiaj rodzicom się uświadomi i pokaże obszary, w których mają coś do powiedzenia, i za co powinni wziąć odpowiedzialność, a przede wszystkim, kiedy szkoła będzie funkcjonować całkowicie transparentnie, a rodzic będzie miał dostęp nie tylko do programów, to sukces musi nastąpić. Jeśli ludzie widzą, że robią wspólnie coś dobrego i są tego efekty, angażują się, są kreatywni.

Ten temat przewijał się od zawsze: stale słyszymy, że rodzice się nie angażują, że szkoła nie może podjąć współpracy, bo rodzice są niechętni, że rodzic nie może być partnerem nauczyciela itp. Wiązaliśmy z ustawą ogromne nadzieje i myśleliśmy, że szkoły rzeczywiście wykorzystają możliwości i zachęcą rodziców, stworzą warunki współpracy. Jednak w najczarniejszych scenariuszach nie zakładałem, że często będzie to tylko zmiana formy, a działania pozostaną takie same. Przygotuje się tylko odpowiednie dokumenty i... po sprawie – wszystko będzie po staremu. Przecież takie działanie tak naprawdę jest poświadczeniem nieprawdy i poza tym, że jest bardzo złym, niewychowawczym przykładem, podpada pod kodeks karny.

Rady rodziców mają opiniować plany wychowawczy, dydaktyczny. Czy wszyscy rodzice są w stanie zapoznać się z nimi i wyrazić opinię na temat? To przecież dosyć specjalistyczny dokument.

Postawmy pytanie: czy wszyscy muszą? Zapoznać się oczywiście wszyscy powinni, ale nikogo do tego nie możemy zmusić. A więc projekt po pierwsze – powinien być upubliczniony, po drugie – po to wybieramy reprezentację, żeby podejmowała decyzje. Bo to rada rodziców decyduje za rodziców w trwającym roku szkolnym o wszystkich sprawach szkoły. W przypadku programu wychowawczego rada rodziców powinna wybrać komisję roboczą złożoną z osób najbardziej kompetentnych. Podobną grupę należy też wybrać spośród grona pedagogicznego i oni wspólnie muszą pracować nad tym programem. Można ten model przenieść na wypracowywanie wspólnych stanowisk również w innych sprawach. Tak ja to sobie wyobrażam, tak to wynika z ustawy. Jeśli chodzi o program wychowawczy, ze strony rodziców następuje nie tylko opiniowanie, ale także uczestnictwo w jego opracowaniu. Jeśli rodzice go nie stworzą, dyrektor ma uprawnienia do wprowadzenia własnego programu w porozumieniu z organem prowadzącym, ale tylko czasowo, do momentu, kiedy nie powstanie wspólny – szkoły i rodziców. Sugerujemy rodzicom i dyrektorom, aby nie konstruować planów w pośpiechu, na kolanie. Raczej należy się skupić na powołaniu prawdziwej reprezentacji rodziców, a później przystąpić do tworzenia programu. Przez jakiś czas niech funkcjonują te, które zaproponował dyrektor.

Tak powinno to wyglądać przynajmniej teraz, gdy przechodzimy tę transformację.

Sugeruję pracę spokojną, rzeczową i konsekwentną. Chodzi przecież o nasze dzieci.

Jakie działania poza spotkaniami w szkołach, konferencjami proponuje PSR?

Proponujemy też działania ustawiczne, między innymi powołałiśmy tzw. Sieć Szkół

Przyjaznych. Jest to projekt, którego piątą edycję rozpoczęliśmy w tym roku szkolnym, 18 września, spotkaniem dyrektorów szkół uczestniczących w „Sieci...”. Projekt ten zakłada ciągłą współpracę szkół, które do niego przystąpią, w oparciu o trzy grupy uczestników: dyrektorów i pedagogów szkolnych, samorządy uczniowskie – młodzież jest tutaj najważniejsza – i rodziców skupionych w radach rodziców, jak i spoza nich, którzy chcą poszerzać swoją wiedzę, chcą się rozwijać. W ramach tego projektu spotykamy się według kalendarza spotkań i pracujemy nad zagadnieniami odnoszącymi się do bieżących wydarzeń, ale też realizujemy uzgodniony plan działań na dany rok, przyjęty na pierwszym spotkaniu danej edycji. Projekt owocuje pod koniec roku szkolnego konferencją samorządów uczniowskich przygotowaną i przeprowadzoną przez uczniów uczestniczących w spotkaniach „Sieci...” oraz konferencjami dla rad rodziców. Niestety, w wielu szkołach takie działania są trochę hamowane. Obserwuję, że często samorządy uczniowskie są bardzo zdominowane przez opiekunów i tak naprawdę młodzież nie ma zbyt wiele do powiedzenia. Ale wierzę, że ta mentalność będzie się stopniowo zmieniać, że uczniowie sami będą mogli wybierać opiekunów – nauczycieli, którzy są otwarci na samorządność i rozumieją, że młodzież ma wiele do powiedzenia i wcale nie trzeba nią sterować. Chcę też podkreślić, że rady rodziców bardzo mocno powinny współpracować z samorządami uczniowskimi, i rodziców, którzy z nami współpracują, gorąco do tego zachęcamy. Samorządy uczniowskie muszą czuć wsparcie rad rodziców we wszystkich swoich działaniach. Polskie Stowarzyszenie Rodziców mocno akcentuje tę współpracę. Celem statutowym naszego stowarzyszenia jest działanie dla dobra dzieci i młodzieży, jednak działania te powinny być wspólne, stąd do projektu „Sieci...” zaprosiliśmy też uczniów.

Ktoś może powiedzieć, że proponujemy jakiś utopijny plan, niemożliwy do zrealizowania, bo przecież wszystko można sobie wyobrazić, a nawet zapisać, ale rzeczywistość to co innego. Pytam więc, kto 20 lat temu wyobrażał sobie, że dzisiaj prawie każdy będzie miał telefon komórkowy, że o innych cudach techniki nie wspomnę? Stawiamy cel, do którego, naszym zdaniem, należy dążyć. Czy i kiedy go osiągniemy, to tylko od nas wszystkich zależy. Praca, o której mówię, wymaga ciągłych starań. Nie da się osiągnąć celu i spocząć na laurach. To jest praca ustawiczna, tym bardziej że o ile kadra pedagogiczna jest raczej stała, to grono rodziców zmienia się co roku – jedni wraz ze swoimi dziećmi odchodzą, inni przychodzą do szkoły.

Polskie Stowarzyszenie Rodziców
www.stowrodzicow.eu

11 kwietnia 2007 r. Sejm wprowadził do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zmiany dotyczące praw rodziców w szkole, co ma im zagwarantować faktyczny wpływ na edukację ich dzieci. To, czy dyrektorzy szkół, nauczyciele, a przede wszystkim rodzice będą umieli z nich skorzystać, zależy od dobrego poznania i zrozumienia obowiązującego prawa oraz świadomości tego, co można zrobić dla dobra dzieci, wykorzystując autonomię i niezależność rad rodziców.

Do najważniejszych zmian w ustawie należą:

- obligatoryjne tworzenie rad rodziców w szkołach publicznych (art. 53 ust. 1). Wyjątek stanowią szkoły dla dorosłych, szkoły policealne dla młodzieży, szkoły przy zakładach opieki zdrowotnej, szkoły przy zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich, szkoły przy zakładach karnych, szkolne schroniska młodzieżowe, placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, bursy, domy wczasów dziecięcych oraz biblioteki pedagogiczne (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie rodzajów szkół i placówek, w których nie tworzy się rad rodziców);
- zagwarantowanie radom rodziców wpływu na tworzenie programu wychowawczego szkoły i programu profilaktyki (art. 54 ust. 2, pkt 1);
- obowiązek zasięgnięcia opinii rady rodziców w sprawach dotyczących wyboru podręczników (art. 22a ust. 2b i 2g);
- obowiązek zasięgnięcia przez dyrektora szkoły opinii rady rodziców w sprawie jednolitego ubioru uczniów (art. 64a ust. 3).

Wprowadzone zmiany wyraźnie wzmacniają pozycję rodziców w szkole, ale jednocześnie nakładają na nich obowiązek aktywnego uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania ich dzieci. Bliska współpraca szkoły z rodzicami jest bowiem warunkiem sukcesu dzieci i młodzieży; rozwój młodego człowieka przebiega właściwie, gdy relacje pomiędzy nauczycielami i rodzicami są potwierdzane, wspomagane zaufaniem, zgodnością celów oraz równowagą sił.

Teraz rodzice

Agata Markowicz-Szarejko

Wydział Nadzoru Pedagogicznego, Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Wprowadzone w ustawie o systemie oświaty zmiany umacniają także rolę rad rodziców, które w porównaniu z funkcjonującymi w niektórych szkołach radami szkół miały dużo mniej kompetencji, a zatem ich wpływ na edukację i wychowanie dzieci i młodzieży w szkole był nieznaczny.

Rada rodziców to demokratycznie wybrana grupa przedstawicieli rodziców wszystkich uczniów danej szkoły, której głównym zadaniem jest wspomaganie rozwoju szkoły. Rodzice mają obowiązek dokonać demokratycznego, tajnego wyboru swoich przedstawicieli do rady rodziców – ten obowiązek wynika z cytowanej ustawy, zatem wybór przedstawicieli nie może się odbywać w inny sposób (wybory przeprowadza się na pierwszym zebraniu rodziców w każdym roku szkolnym – art. 53 ust. 3). W skład rady rodziców wchodzi: w szkołach – po jednym przedstawicielu rad oddziałowych, wybranych w tajnych wyborach przez rodziców uczniów danego oddziału, w placówkach – co najmniej 7 przedstawicieli, wybranych w tajnych wyborach przez rodziców wychowanków danej placówki, w szkołach artystycznych – co najmniej 7 przedstawicieli, wybranych w tajnych wyborach przez rodziców uczniów danej szkoły (art. 53 ust. 1). Rada reprezentuje ogół rodziców uczniów (art. 53. ust. 1) m.in. w kontaktach z innymi organami szkoły (np. radą pedagogiczną, dyrektorem lub samorządem uczniowskim) oraz instytucjami pozaszkolnymi (np. z samorządem lokalnym).

Podstawowe prawa rodziców są zapisane w najwyższych europejskich i państwowych aktach prawnych i aby rada rodziców mogła rozpocząć swoje działanie, a następnie sprawnie funkcjonować, ważne jest, aby rodzice mieli świadomość istnienia dokumentów prawnych, które regulują kompetencje rady.

Podstawowym oświatowym aktem prawnym regulującym prawa rodziców jest ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w której zostały zawarte prawa rady rodziców do:

- suwerennego określania swojej wewnętrznej organizacji, co oznacza, że nikt z władz szkoły (dyrektor, rada pedagogiczna) nie może wpływać na jej skład ani strukturę (art. 53). Rada działa zgodnie z uchwalonym regulaminem swojej działalności, w którym określa w szczególności swoją wewnętrzną strukturę i tryb pracy (art. 53 ust. 4);

- gromadzenia środków finansowych w celu wspierania działalności statutowej szkoły i wydatkowania ich zgodnie z regulaminem (art. 54. ust. 8). Należy pamiętać, że choć rada rodziców jest jednostką organizacyjną, to nie posiada ona osobowości prawnej i musi działać na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o rachunkowości. Niedopuszczalne jest, choć często stosowane, aby funduszami rady dysponował dyrektor szkoły. Innym zabronionym działaniem jest wymuszanie na rodzicach płacenia składek, uznając to np. za warunek wydania świadectwa uczniowi. Składki gromadzone przez radę są dobrowolne i nawet jeśli rodzice w formie pisemnej zobowiąże się wpłacać pewną kwotę w celu finansowania rady, to takie zobowiązanie w żaden sposób w sensie prawnym nie jest wiążące;

- występowania do dyrektora i innych organów szkoły, organu prowadzącego szkołę oraz organu sprawującego nadzór pedagogiczny z wnioskami i opiniami we wszystkich sprawach szkoły, np. starania o certyfikat ISO, wprowadzenia identyfikatorów (art. 54. ust. 1);

- opiniowania projektu planu finansowego składanego przez dyrektora szkoły; opinia ta nie jest jednak wiążąca i ostateczna, decyzja należy do dyrektora szkoły (art. 54 ust. 2 pkt 3). Wiadomo, że plan finansowy szkoły jest znacznie uzależniony od możliwości finansowych państwa i organu prowadzącego, jakim jest samorząd terytorialny, i choć nie ma możliwości przydzielenia radzie głosu decydującego w tym zakresie, to obowiązkiem dyrektora powinno być wysłuchanie i w miarę możliwości uwzględnienie uwag ze strony rady;

- opiniowania szkolnego zestawu programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania i podręczników, biorąc pod uwagę możliwości uczniów, a w przypadku podręczników również ich przystosowanie dydaktyczne i językowe do możliwości uczniów oraz wysoką jakość wykonania podręcznika, umożliwiającą korzystanie z niego przez kilka lat; opinia ta nie jest jednak wiążąca i ostateczną decyzję podejmuje rada pedagogiczna (art. 22 a ust. 2 a);

- opiniowania wzoru jednolitego stroju noszonego przez uczniów na terenie szkoły (art. 64a ust. 3); opinia ta nie jest jednak wiążąca i ostateczna decyzja należy do dyrektora szkoły. W szkołach ponadgimnazjalnych dyrektor może, po zasięgnięciu opinii rady rodziców, wprowadzić obowiązek noszenia jednolitego stroju na terenie szkoły, ale w szkołach podstawowych i gimnazjach strój ten jest obligatoryjny (art. 64 a ust. 2);

- opiniowania programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia i wychowania szkoły, np. program naprawczy szkoły (art. 54 ust. 2 pkt 2);

- występowania z wnioskiem do rady pedagogicznej o dokonanie zmian w zestawie programów wychowania przedszkolnego, szkolnym zestawie programów nauczania lub szkolnym zestawie podręczników, z tym, że zmiana w tych zestawach nie może nastąpić w trakcie roku szkolnego (art. 22 a ust. 2 g).

Kompetencje rady rodziców zapisane w ustawie nakładają na rodziców olbrzymią odpowiedzialność, zmuszają do refleksji i uczenia się. Zgodnie z ustawą rada rodziców uchwała w porozumieniu z radą pedagogiczną program wychowawczy szkoły obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym, skierowane do uczniów i realizowane przez nauczycieli (art. 54 ust. 2 pkt. 1 lit. a), oraz program

profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, obejmujący wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców (art. 54 ust. 2 pkt. 1 lit. b). W praktyce najlepiej by było, aby prace nad programami toczyły się wspólnie z przedstawicielami rodziców i grona pedagogicznego, gdyż podejmowane w tej sprawie decyzje będą skutkowały poważnymi konsekwencjami dla uczniów i całej szkoły.

Jeśli jednak rada rodziców w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego nie uzyska porozumienia z radą pedagogiczną w sprawie programu wychowawczego lub profilaktyki, to program ten ustala dyrektor szkoły w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny (art. 54 ust. 4). Możliwość obligatoryjnego narzucenia programu powinna zmusić więc radę rodziców i radę pedagogiczną do aktywności i do osiągnięcia konsensusu. Ustawodawca pomyślał także o zabezpieczeniu rady rodziców przed nadmierną arbitralnością organów zarządzających szkołą i organów nadzoru, stwarzając możliwość, która mówi, że program ustalony przez dyrektora szkoły obowiązuje do czasu uchwalenia programu przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną.

Rada rodziców ma nie tylko prawa, ale i obowiązki, do których należy:

- gospodarowanie zgromadzonymi środkami finansowymi w sposób racjonalny i oszczędny. Należy pamiętać, że finanse rady mogą być kontrolowane jedynie przez komisję rewizyjną (wewnętrzny organ rady rodziców), Regionalną Izbę Obrachunkową oraz Urząd Skarbowy;

- stworzenie takiej struktury organizacyjnej oraz sposobu pracy i trybu

podejmowania decyzji, które zapewnią jej niezbędną sprawność i operatywność, dopasowane do realiów szkoły;

- działanie w sposób przejrzysty, co oznacza, że ogół rodziców powinien być informowany o finansach i prowadzonych przez radę działaniach;

- wspieranie samorządu uczniowskiego i sprawowanie nad nim opieki poprzez udzielanie pomocy w organizowaniu akcji charytatywnych i aukcji, których celem jest zebranie pieniędzy na szczytne cele dotyczące spraw lokalnych, takich jak opieka nad starszymi czy ochrona środowiska.

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty zawarte są jedynie podstawowe prawa i obowiązki rady rodziców, które pokrótce zostały omówione powyżej. Aby jednak uczynić szkołę miejscem autentycznej współpracy rodziców ze szkołą i poinformować rodziców o przysługujących im prawach indywidualnych i grupowych, by mogli świadomie z nich korzystać dla dobra dzieci, należałoby zapoznać się z Powszechną Deklaracją Praw Człowieka, Konwencją o Prawach Dziecka, Europejską Kartą Praw i Obowiązków Rodziców, Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ustawą – Karta Nauczyciela, rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych statutów przedszkola publicznego oraz szkół publicznych, rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego.

W powyższym opracowaniu wykorzystano materiały szkoleniowe opracowane przez nauczycieli konsultantów z Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli oraz zespół firmy ProSkills. ■

Programy wspierające rozwijanie partnerskich relacji w społecznościach szkolnych między uczniami, rodzicami i nauczycielami:

- **Rodzice w Szkole** – autorką programu jest prof. dr hab. Maria Mendel z Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego. Program powstał w 1999 r.; jest realizowany we współpracy z STO.
- **Rodzice w systemie oświaty – skutecznie razem** – program Towarzystwa Rozwijania Inicjatyw Oświatowych TRIO oraz Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, zainicjowany we wrześniu 2005 r., tworzony we współpracy z organizacjami rodzicielskimi i innymi zainteresowanymi podmiotami.
- **Szkoła dla Rodziców i Wychowawców** – program zajęć psychoedukacyjnych mający na celu kształtowanie i doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli; realizowany od 1996 r. w Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.
- **Silni rodzice, silne dzieci** – program realizowany przez Niemiecki Związek Opieki nad Dzieckiem przy wsparciu finansowym Federalnego Ministerstwa ds. Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży, zaprezentowany na seminarium polsko-niemieckim w Sulejówku we wrześniu 2006 r.
- **Wspólnota** – program realizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Arnsberg e. V.
- **Partnerstwo, dialog i współpraca w otwartej szkole** – program edukacyjny dla nauczycieli, którego IV edycja odbyła się we Wrocławiu; opracowany przez Ewę Gabriel, psychoterapeutkę i liderkę Szkoły dla Rodziców i Wychowawców. Zajęcia były prowadzone we współpracy z Dolnośląskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli i Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli przy wsparciu finansowym Urzędu Miejskiego we Wrocławiu.

Jednym z priorytetów wyznaczonych na rok szkolny 2007/2008 przez Ministra Edukacji Narodowej jest diagnoza działań podjętych przez dyrektorów szkół i placówek na rzecz spełniania obowiązku szkolnego i obowiązku nauki przez uczniów. Ponieważ obowiązek nauki jest często mylony z obowiązkiem szkolnym, zasadne jest syntetyczne omówienie tego zagadnienia. Niniejszy materiał jest oparty na interpretacji (sporządzonej przez Katarzynę Szłyk z Departamentu Prawnego Ministerstwa Edukacji Narodowej) przepisów prawa, podglądów orzecznictwa sądów polskich oraz problemów prawnych, jakie pojawiają się na gruncie ich stosowania.

Prawo do nauki zapewnia każdemu obywatelowi ustawa zasadnicza – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (art. 70). Zapisy Konstytucji nakładają obowiązek nauki do 18. roku życia. Obowiązek pobierania nauki, często mylony z obowiązkiem szkolnym, oznacza, że każdy, kto kończy gimnazjum, spełniając obowiązek szkolny, posiada uprawnienie do znalezienia miejsca i przyjęcia do odpowiedniej szkoły ponadgimnazjalnej. W cyt. artykule Konstytucji zostały zawarte również zapisy dotyczące wolności wyboru szkół innych niż publiczne i wolności tworzenia szkół niepublicznych wszelkich szczebli oraz autonomii szkół wyższych.

Z zapisami w Konstytucji dotyczącymi obowiązku nauki powinni być zaznajomieni nie tylko dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, ale również rodzice.

Obowiązek nauki został szczegółowo omówiony w przepisach prawa niższego rzędu niż Konstytucja, a mianowicie w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Art. 16 ust. 5a cyt. ustawy wyraźnie wskazuje na formy realizacji obowiązku nauki po ukończeniu gimnazjum. Zgodnie z przywołanym artykułem, osoby w wieku 16 lat (po ukończeniu gimnazjum) mogą spełniać obowiązek nauki przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej. Typy szkół ponadgimnazjalnych określa art. 9 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy. Są to:

- zasadnicze szkoły zawodowe o okresie nauczania nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, których ukończenie umożliwia uzyskanie

Obowiązek nauki a obowiązek szkolny

Agata Markowicz-Szarejko

Wydział Nadzoru Pedagogicznego, Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Prawo do nauki zapewnia każdemu obywatelowi ustawa zasadnicza – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (art. 70). /.../ Obowiązek pobierania nauki, często mylony z obowiązkiem szkolnym, oznacza, że każdy, kto kończy gimnazjum, spełniając obowiązek szkolny, posiada uprawnienie do znalezienia miejsca i przyjęcia do odpowiedniej szkoły ponadgimnazjalnej. W cyt. artykule Konstytucji zostały zawarte również zapisy dotyczące wolności wyboru szkół innych niż publiczne i wolności tworzenia szkół niepublicznych wszelkich szczebli oraz autonomii szkół wyższych.

dypłomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w dwuletnich uzupełniających liceach ogólnokształcących i trzyletnich technicach uzupełniających;

- trzyletnie licea ogólnokształcące, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- trzyletnie licea profilowane, kształcące w profilach kształcenia ogólnozawodowego, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- czteroletnie technika, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- dwuletnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;
- trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół za-

wodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego;

- szkoły policealne o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, których ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu;
- trzyletnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

Po ukończeniu przez ucznia gimnazjum obowiązek nauki (zgodnie z art. 16 ust. 5a ustawy) spełnia się przez:

- uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadgimnazjalnej lub przez uczęszczanie na zajęcia realizowane w formach pozaszkolnych w placówkach publicznych i niepublicznych prowadzących kształcenie

ustawiczne, posiadających ustawowy wymóg akredytacji;

- uczęszczanie na zajęcia realizowane w ramach działalności oświatowej prowadzonej przez osoby prawne lub fizyczne na podstawie art. 83a ust. 2, dla której osoby te uzyskały ustawowy wymóg akredytacji;
- realizowanie zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu przygotowania zawodowego u pracodawcy (przywołane rozporządzenie określa warunki i tryb organizowania praktycznej nauki zawodu w warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych i szkolnych gospodarstwach pomocniczych, placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, u pracodawców i w indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz kwalifikacje wymagane od osób prowadzących praktyczną naukę zawodu i przysługujące im uprawnienia).

Wyżej wspomniana akredytacja jest przyznawana przez kuratora oświaty właściwego dla siedziby placówki lub ośrodka, w drodze decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu oceny działalności danej placówki lub ośrodka przez zespół powołany przez kuratora oświaty. Akredytację może uzyskać placówka lub ośrodek, który zapewnia bazę wyposażoną w środki dydaktyczne, zatrudnia wykwalifikowaną kadrę, opracowuje i udostępnia materiały metodyczno-dydaktyczne. W postępowaniu o uzyskanie akredytacji kurator oświaty uwzględnia również wyniki nadzoru pedagogicznego sprawowanego nad placówką lub ośrodkiem.

Za spełnianie obowiązku nauki, zgodnie z art. 16 ust. 7 cyt. ustawy, uznaje się również udział dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych, organizowanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 1997 r. w sprawie zasad organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.

Ważne jest również, że dyrektor szkoły, zarówno podstawowej czy gimnazjum, w obwodzie których dziecko mieszka, jak i dyrektor szkoły ponad-

gimnazjalnej, do której dziecko uczęszcza, może zezwolić na spełnianie przez ucznia obowiązku nauki poza szkołą oraz określić warunki jego spełniania. Pamiętać jednak należy, że, zgodnie z art. 16 ust. 8 cyt. ustawy, uczeń, który spełnia obowiązek nauki poza szkołą, może otrzymać świadectwo ukończenia poszczególnych klas danej szkoły lub ukończenia tej szkoły na podstawie egzaminów klasyfikacyjnych przeprowadzonych przez szkołę, której dyrektor zezwolił na taką formę spełniania tego obowiązku.

W związku z art. 1 cyt. ustawy odnoszącym się jedynie do obywateli polskich zamieszkałych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie nauka odbywa się w ramach polskiego systemu oświaty, w sytuacji, gdy obywatele polscy, mający miejsce zamieszkania na terytorium RP, spełniają obowiązek nauki przez uczęszczanie do szkoły za granicą, można bez przeszkód zastosować przywołane wcześniej zapisy art. 16 ust. 8 ustawy. Na gruncie polskiego prawa brak jest innych podstaw dopuszczających możliwość spełniania obowiązku nauki przez obywatela polskiego w szkole za granicą.

Uczeń zdający egzamin maturalny w szkole za granicą i zamierzający uzyskać także polskie świadectwo dojrzałości, jest zobowiązany do zdawania egzaminu maturalnego w polskiej szkole. W przeciwnym razie, obywatel polski posiadający świadectwo dojrzałości wydane przez szkołę za granicą w celu ubiegania się o przyjęcie na polską uczelnię będzie zobowiązany nostryfikować swoje świadectwo dojrzałości (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą).

Rodzice młodzieży podlegającej obowiązkowi nauki są obowiązani, zgodnie z art. 18 ust. 5, do powiadomienia organów gminy o formie spełniania obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16–18 lat.

Zgodnie z art. 17 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty rada powiatu ustala plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych, z uwzględnieniem szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych mających siedzibę

na obszarze powiatu prowadzonych przez inne organy prowadzące, tak aby umożliwić dzieciom i młodzieży zamieszkującym na obszarze powiatu lub przebywającym w zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach lecznictwa uzdrowiskowego, a także w jednostkach pomocy społecznej realizację obowiązku nauki. Ustalenie planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych należy do zakresu obowiązkowych zadań własnych powiatu w dziedzinie edukacji publicznej.

W zakresie edukacji publicznej określonej w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. nr 142, poz. 578, z późn. zm.) jako zadania publiczne o charakterze ponadgminnym znajdują się przede wszystkim zadania związane z zakładaniem i prowadzeniem publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych.

Pomimo że zakładanie i prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych, a także ustalanie planu sieci szkół ponadgimnazjalnych należy do kompetencji powiatu – na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – do kompetencji gminy należy kontrolowanie spełniania obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16–18 lat, co oznacza kontrolę wykonania przez rodziców młodzieży objętej obowiązkiem nauki czynności związanych ze zgłoszeniem dziecka do szkoły, kontrolę zapewnienia przez rodziców dziecka regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia szkolne, kontrolę powiadamiania przez rodziców dziecka organów gminy o formie spełniania obowiązku szkolnego. Gmina także współdziała z rodzicami w realizacji obowiązku zapewnienia młodzieży warunków umożliwiających przygotowywanie się do zajęć szkolnych oraz obowiązku zapewnienia młodzieży realizującej obowiązek nauki poza szkołą warunków nauki określonych w zezwoleniu na pozaszkolne realizowanie tego obowiązku. Gmina prowadzi ponadto ewidencję spełniania obowiązku nauki.

Niespełnienie obowiązku nauki, zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 7 września 1991 r., podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, tj. podlega sankcjom na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. ■

Podsumowując okres tegorocznych wakacji w Zachodniopomorskiem, można powiedzieć, że były one bezpieczne i ciekawe. Jak co roku, do naszego województwa przyjechało dużo dzieci i młodzieży z całej Polski, gdyż miejscowości nadmorskie są wybierane przez wielu organizatorów jako miejsce kolonii i obozów.

W tym roku Zachodniopomorski Kurator Oświaty wydał 1963 zezwolenia na organizację placówek wypoczynku, na których przebywało 175 481 dzieci i młodzieży. Największa liczba dzieci uczestniczyła w koloniach (99 298) oraz obozach sportowych (13 113). Na stronach internetowych KO przez całe wakacje publikowano i aktualizowano wykaz organizatorów, którzy spełnili wymogi prawne i zostali zarejestrowani przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie.

Organizatorami wypoczynku letniego były głównie biura podróży, szkoły i uczniowskie kluby sportowe. Wszyscy zarejestrowani organizatorzy przedstawili atrakcyjne programy pracy z dziećmi i młodzieżą, a także zapewnili bezpieczne warunki uczestnikom wypoczynku. Zaproponowali wypoczywającym ciekawe sposoby spędzania czasu, wiele wycieczek autokarowych mających na celu zapoznanie dzieci z regionem, różnorodne formy aktywności na świeżym powietrzu, interesujące zajęcia dostosowane do potrzeb, zainteresowań oraz możliwości dzieci i młodzieży. Oprócz typowych kolonii i obozów były organizowane także specjalistyczne i tematyczne formy wypoczynku, m.in. obozy tenisowe, taneczne, językowe, muzyczne, terapeutyczne, artystyczne, fitness, o profilu historycznym oraz geograficzno-ekologicznym. Jak co roku, wiele dzieci skorzystało z oferty Związku Harcerstwa Polskiego, uczestnicząc w obozach pod namiotami, zgrupowaniach, koloniach zuchowych, obozach szkoleniowych oraz żeglarskich.

Duża liczba dzieci (2635) skorzystała z organizowanych półkolonii. Uczestnikom zaproponowano wiele ciekawych zajęć rozwijających ich zainteresowania, promowano zdrowy styl życia, zachowania prozdrowotne, wypoczynek i ruch na świeżym powietrzu.

Opieką zostali objęli także podopieczni świetlic środowiskowych prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. W programie półkolonii

Bezpieczny wypoczynek

Beata Gibas

Wydział Nadzoru Pedagogicznego, Kuratorium Oświaty w Szczecinie

zaplanowano wycieczki (m.in. do Laguny, na przystań żeglarską, do Kołobrzegu), wyjścia do kina, gry i zabawy ruchowe na świeżym powietrzu.

Spośród wszystkich uczestników form wyjazdowych 425 korzystało z wypoczynku poza granicami kraju. Młodzież naszego województwa wyjeżdżała na Litwę, do Włoch, Niemiec, Hiszpanii i krajów Beneluxu.

Wzorem lat poprzednich, także w 2007 r. Zachodniopomorski Kurator Oświaty był dysponentem środków finansowych przeznaczonych na zorganizowanie letniego wypoczynku dla dzieci byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej. Przeznaczono na ten cel kwotę 1 844 500 zł, co zapewniło wypoczynek 2535 dzieciom i młodzieży z województwa zachodniopomorskiego. 1360 z nich wyjechało do ośrodków położonych w górach. Dla wielu była to jedyna możliwość wyjazdu i poznania południowej Polski. Nad morzem wakacje spędziło 590 dzieci. Pozostali uczestnicy wypoczywali w ośrodkach położonych w otoczeniu lasów i jezior.

Na sfinansowanie organizacji letniego wypoczynku dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin województwa zachodniopomorskiego oraz na dofinansowanie letniego wypoczynku dzieci i młodzieży w 2007 r. zaplanowano łącznie 704 000 zł. W wyniku konkursu wybrano organizatorów bezpłatnego wypoczynku letniego dla 488 dzieci oraz przyznano dopłatę do wyżywienia, którą objęto 389 760 dzieci i młodzieży przebywających na wakacjach.

Mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa przebywającym na terenie naszego województwa w czasie wakacji dzieciom i młodzieży, kontrolą objęto 295 placówek wypoczynku, wśród których 44% otrzymało zalecenia powizytacyjne. Najczęściej dotyczyły one uzupełnienia dokumentacji o obowiązujące regulaminy, poświadczenia zapoznania z nimi dzieci, prawidłowego prowadzenia zapisu pracy wychowawcy, uzupełnienia zapisu w kartach kwalifikacyj-

nych uczestników, nielączenia funkcji kierownika i wychowawcy oraz sprawowania właściwej kontroli przez kierownika placówki, a także zapewnienia właściwej opieki medycznej i ratownika. Nie stwierdzono rażących naruszeń przepisów lub zaniedbań osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo dzieci wskazujących na konieczność zamknięcia kolonii czy obozu. Reagując na wszelkie nieprawidłowości, udzielano stosownego instruktażu, przekazywano zalecenia oraz wyznaczano termin poprawienia stwierdzonych uchybień.

Nadzorując przebieg wypoczynku, stale współpracowano z jednostkami samorządu terytorialnego, policją i sanepidem.

Organizatorów, którzy realizowali zadanie finansowane przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty, objęto pełną kontrolą. 17 interwencji dotyczyło skargi rodziców lub opiekunów prawnych dzieci. Odnosiły się one najczęściej do niezgodności przedstawionej oferty organizatora z faktycznie realizowanymi zajęciami, nieprawidłowej opieki wychowawczej, złych warunków zakwaterowania, niewystarczającej opieki medycznej. Wszystkie zgłoszenia udokumentowano, przeprowadzono czynności kontrolne, a następnie podejmowano stosowne działania interwencyjne.

Warto, aby wszyscy rodzice, zanim oddadzą swoje dzieci na kolonie, żądali od organizatora okazania zaświadczenia o wpisie do rejestru placówek wypoczynku Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty. Dawałoby im to poczucie bezpieczeństwa i pewność, że oddają swoje pociechy pod opiekę osób zapewniających im warunki zgodne z obowiązującymi przepisami.

Niezarejestrowane placówki to tzw. dzikie kolonie, niespełniające wymogów prawnych. Dzieci przebywające na takich koloniach czy obozach są często narażone na różne zagrożenia, np. gdy obiekt nie posiada karty kwalifikacyjnej, co oznacza, że nie otrzymał zgody sanepidu lub straży pożarnej na pobyt dzieci. ■

Wycieczki edukacyjne

Karolina Pietroczyk-Rapkiewicz

Kuratorium Oświaty w Szczecinie

We wrześniu i październiku uczniowie 63 szkół województwa zachodniopomorskiego pojadą na wycieczki patriotyczne. Większość z nich nie mogłaby się odbyć, gdyby nie dofinansowanie uzyskane z Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach rządowego programu wycieczek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży do miejsc pamięci narodowej pn. „Podróże historyczno-kulturowe w czasie i przestrzeni”. Koncepcja wycieczek edukacyjnych do miejsc pamięci narodowej stanowi element programu tzw. polityki edukacji historycznej, na którą postawiło, z dobrymi efektami, wiele innych państw. Program został skierowany do uczniów klas szóstych szkół podstawowych, klas drugich gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

Na konkurs, który Zachodniopomorski Kurator Oświaty ogłosił w drugiej połowie maja, wpłynęło 147 ofert, w tym: 106 z gmin, 37 z powiatów i 4 z organizacji pozarządowych województwa zachodniopomorskiego. Łączna kwota, o którą ubiegali się wnioskodawcy, wyniosła 1 082 181,64 zł. Zachodniopomorskie otrzymało do rozdysponowania na ten cel zaledwie 320 tys. zł, dlatego komisja konkursowa surowo oceniała projekty wycieczek i zdecydowała o przyznaniu dofinansowania 63 spośród nich, w tym: 44 z gmin, 17 z powiatów i 2 z organizacji pozarządowych.

O dofinansowanie (od 30 do 100% kosztów, w zależności od sytuacji finansowej ucznia) mogły ubiegać się szkoły prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego, za zgodą tych jednostek, szkoły prowadzone przez organizacje pozarządowe, za zgodą tych organizacji, szkoły prowadzone przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, za zgodą tych podmiotów.

Zasady przyznawania dofinansowania i kryteria oceny ofert zostały opracowane na podstawie wytycznych MEN i opublikowane w ogłoszeniu o konkursie na stronie internetowej kuratorium. Sześciuosobowa komisja konkursowa

oceniała oferty pod względem formalnym i merytorycznym. Każda z nich musiała być opatrzona pieczęcią szkoły, pieczęcią organu prowadzącego szkołę, która potwierdzała zgodę na odbycie wycieczki. Do każdego wniosku należało załączyć: statut szkoły, status prawny placówki (np. akt założycielski) oraz dokument potwierdzający umocowanie dyrektora. Jeśli oferta nie zawierała kompletności załączników i pieczęci, nie była oceniana pod względem merytorycznym. W drugim etapie ocenie podlegały:

1. Zawartość merytoryczna programu (maksymalna liczba punktów – 16):
 - cel programu wraz z uzasadnieniem,
 - wartość edukacyjna wycieczki,
 - przygotowanie programu wycieczki – informacja o udziale wszystkich uczestników w opracowaniu programu, zebranych materiałach (np.: przewodnikach, mapach), znajomości trasy i odwiedzanych miejscach, rezerwacji biletów wstępu do wybranych obiektów itp.,
 - dostosowanie programu wycieczki do wieku uczniów,
 - organizacyjne przygotowanie wycieczki (regulamin, zasady bezpieczeństwa, noclegi, ubezpieczenie itp.),
 - zgodność programu z ideą konkursu wycieczek.
2. Zasadność zaplanowanych kosztów realizacji wycieczki (maksymalna liczba punktów – 8):
 - stosunek wysokości kosztów do liczby uczniów biorących udział w wycieczce,
 - oszczędna kalkulacja kosztów (korzystanie z oświatowej bazy noclegowej, dobór środka transportu),
 - pozyskiwanie sponsorów.
3. Rzeczywista możliwość realizacji wycieczki zgodnie z przedstawionym harmonogramem (maksymalna liczba punktów – 6).

Dofinansowanie mogły uzyskać oferty, które uzyskały minimum połowę punktów w każdej z trzech kategorii.

Gwarantem obiektywnej oceny nadesłanych wniosków była komisja złożona z wizytatorów, którzy oceniali cele

edukacyjne wycieczek, księgowych sprawdzających zasadność zaplanowanych kosztów oraz członka Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, który oceniał możliwość realizacji programów, uwzględniając czas trwania wycieczek i wiek uczniów.

Należy dodać, że jednym z najważniejszych wymogów był czas trwania wycieczki, który powinien obejmować od jednego do trzech dni. W przypadku wycieczek do miast znacznie oddalonych od Szczecina obowiązywała zasada 3 pełnych dni zwiedzania, nie wliczając czasu dojazdu i powrotu.

Wiele szkół opracowało programy swoich wycieczek w oparciu o wykaz miejsc mających szczególne znaczenie w dziejach narodu i państwa polskiego, który został załączony do projektu. Najwięcej, bo blisko 20, wycieczek odbędzie się szlakiem piastowskim przez Gniezno, Biskupin, Poznań. Szczecińskie szkoły w większości wybrały wycieczki do Krakowa i Warszawy. Młodzież z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Barlinku zwiedzi stolicę, podążając śladami patrona szkoły kpt. Andrzeja Romockiego „Morro”, żołnierza batalionu „Zośka”. W programie przewidziano m.in. spotkanie ze Stanisławem Sieradzkim, podkomendnym Andrzeja Romockiego, w miejscu koncentracji batalionu „Zośka”, zwiedzanie Muzeum Powstania Warszawskiego, cmentarza wolskiego i powązkowskiego – wojskowego. Nie zabraknie również podróży po regionie. Uczniowie SP nr 2 w Pyrzycach wybiorą się w oryginalną podróż „Śladami misji Ottona z Bambergu na Pomorzu Zachodnim”. Żyjący na przełomie XI i XII wieku misjonarz, zwany „Apostolem Pomorza”, jest patronem miasta Pyrzyce, a jego gotycka figura zdobi mury Zamku Książąt Pomorskich, którego zwiedzanie zakłada program wycieczki. Uczniowie zobaczą również kościół św. Piotra i Pawła w Szczecinie, neogotycki kościół w Lubinie oraz Katedrę św. Jana Chrzciciela w Kamieniu Pomorskim.

Spśród projektów wycieczek zagranicznych akceptację komisji uzyskała (jako jedyna) oferta szczecińskiego LO nr 5. Dzięki dofinansowaniu licealiści zobaczą Wilno – „Miasto Rzeczypospolitej Obojga Narodów”, jak brzmi tytuł ich wycieczki. W programie znalazły się takie atrakcje, jak: zwiedzanie Uniwersytetu Wileńskiego, muzeum Mickiewicza, Ostrej Bramy. ■

Na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka

Wiek przedszkolny z punktu widzenia rozwoju dziecka jest bardzo ważny i dlatego tak istotne są inwestycje w wychowanie i edukację małych dzieci. Polska niestety należy do państw o bardzo niskim wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej dzieci w wieku 3–5 lat, a województwo zachodniopomorskie ma najniższy w kraju procent dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – wynosi on zaledwie 7%. Dlatego wiele instytucji i organizacji zastanawia się, jak zwiększyć ten procent.

Przykładem skutecznego działania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych i wspierania rozwoju dzieci w okresie przedszkolnym jest realizacja przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie ministerialnego projektu pn. *Alternatywne formy wychowania przedszkolnego*. Do pracy nad programem TPD zaprosiło Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie, które podjęło się opieki merytorycznej. W celu przedstawienia programu oba podmioty przygotowują na listopad konferencję dla wójtów, burmistrzów i innych przedstawicieli jednostek samorządów terytorialnych, którzy chcieliby na swoim terenie podjąć się realizacji zadań z obszaru pracy z najmłodszymi. Głównym celem spotkania będzie zaprezentowanie możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań związanych z powstawaniem nowych ognisk przedszkolnych.

Na konferencji zostaną również zaprezentowane dokonania w zakresie przygotowania i realizacji programów Wiejskich Ognisk Przedszkolnych dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. W naszym województwie objęto nimi już 700 dzieci w 47 siedzibach, z których 41 zostało zorganizowanych w ramach projektu EFS, a pozostałych 6 jako inicjatywa własna TPD, w porozumieniu z poszczególnymi samorządami lokalnymi. Ogniska powstały w oparciu o istniejącą już bazę placówek TPD, a w kilku przypadkach na terenie szkół bądź świetlic wiejskich.

W celu uzyskania szczegółowych informacji prosimy o kontakt telefoniczny z TPD, tel. (091) 434-51-28, oraz CDiDN, tel. (091) 484-69-54 w. 44.

Jolanta Zorga-Pieńkos

konsultant ds. współpracy z jednostkami samorządów terytorialnych

Zajęcia z dziećmi w Wiejskich Ogniskach Przedszkolnych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci

Współpraca dla sukcesu

Grażyna Grobelska, Adrianna Kominiak

Szkoła Podstawowa nr 14 w Szczecinie

Rozwój młodego człowieka przebiega właściwie, gdy relacje między nauczycielami i rodzicami są potwierdzane, wspomagane zaufaniem, zgodnością celów. Równorzędne prawa nauczycieli i rodziców podkreśla zasada partnerstwa. Ich wspólny wysiłek wkładany w efektywne wychowanie i edukowanie musi uwzględniać systematyczną wymianę opinii o uczniu zarówno między nauczycielami i rodzicami, jak i samymi nauczycielami.

Trochę teorii

Dorosły to nie ktoś, kto „ulepi” dziecko według jakiegoś wzoru czy ideału, ale ktoś, kto pomaga mu rozwijać się i ujawniać swoje możliwości.

Elżbieta Czerwińska

Prawidłowe funkcjonowanie szkoły to współpraca całego sztabu ludzi dorosłych: wychowawców, nauczycieli, rodziców, dziadków, opiekunów. Tylko ich właściwe współdziałanie umożliwi dziecku wszechstronny, harmonijny rozwój, uwarunkuje jego postępy w nauce, pozwoli uwierzyć we własne możliwości, odkryć pasje, rozwinąć zainteresowania.

Z myślą o takiej współpracy systematycznie nowelizuje się ustawę o systemie oświaty. Od 1 września 2007 r. wprowadzono istotne zmiany dotyczące przedstawicielstw rodziców w szkole. Istotnym elementem zmiany jest to, że tworzenie rady rodziców – reprezentacji wszystkich rodziców i uczniów szkoły publicznej – ma być obligatoryjne. Kompetencje rady rodziców są bardzo znaczące – wspólnie z radą pedagogiczną ma ona uchylać program wychowawczy szkoły obejmujący wszystkie skierowane do uczniów i realizowane przez nauczycieli treści i działania o charakterze wychowawczym oraz program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów i danego środowiska. Ponadto rada rodziców ma opiniować projekt rocznego planu finansowego szkoły oraz program i harmonogram poprawy efektywności kształcenia lub wychowania.

Mimo daleko idących zmian we współpracy rodzice–szkoła funkcje szkoły wobec rodziców pozostają niezmienne, a są to przede wszystkim:

- działania wspomagające proces wychowawczy dzieci,
- integrowanie zabiegów wychowawczych,
- pedagogizacja w zakresie wiedzy na temat wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży,
- aktywizowanie rodziców do działania na rzecz szkoły,
- informowanie o prawach w dziedzinie oświaty,
- wspomaganie rodziców w przypadku stwierdzonych u dzieci specyficznych trudności w uczeniu się lub zachowaniu.

Wyżej wymienione funkcje wynikają z przeprowadzonej w 1999 roku reformy oświaty, która, między innymi, na pierwszym miejscu w wychowaniu dziecka postawiła rodziców. To pierwszeństwo nie odnosi się, jak to dawniej bywało, tylko do domu rodzinnego. Rodzice mają prawo do decydowania o kierunku wychowania dziecka w szkole, więc nawiązanie właściwej współpracy rodziców i szkoły jest niezbędne. Ewa Bochno i Bożena Lewandowska w artykule „Dobra współpraca z rodzicami uskrzydla” piszą, że *współpraca rodziców i szkoły zyskała w krajach zachodnich określenie „pokrywającej się edukacji”*. Czas najwyższy, aby i w polskiej szkole pojawił się w końcu model szeroko pojętej partnerskiej współpracy między rodzicami a szkołą. Wielu nauczy-

cieli, wychowawców pyta o to, jak budować zasady partnerskiej współpracy, gdzie znaleźć ten „złoty środek”, który spowoduje, że nauczyciel i rodzic staną po jednej stronie, a ich działania będą współgrały z pożytkiem dla procesu wychowawczego dzieci. O tych zasadach pisze między innymi Jarosław Kordziński – nauczyciel konsultant w Ośrodku Rozwoju Edukacji „Eduktor” w Gdańsku. Sam określa te zasady jako bardzo proste. Niestety w codziennej pracy wychowawczej wielu nauczycieli o nich zapomina. Oto one:

- Zawsze poważnie traktujmy rodziców.
- Nie narzucajmy własnej linii działania.
- Pozwólmy rodzicom na konstruktywne działanie.
- Nie myślimy, że jako przedstawiciele szkoły zawsze mamy rację i wszystko wiemy najlepiej; umiejętność powiedzenia „nie wiem” przez nauczyciela czyni go bardziej ludzkim, godnym zaufania i wartym zawierzenia mu rzeczywistych dylematów i problemów, powoduje sytuację, że osoba zadająca pytanie czy zgłaszająca wątpliwości sama zaczyna poszukiwać odpowiedzi, otwiera się na dialog nie tylko z nauczycielem, ale i innymi rodzicami, rozpoczyna budowanie pozytywnej platformy, zrozumienia i wartościowych interakcji niezbędnych dla zespołowego oddziaływania wychowawczego dorosłych na dzieci – stwierdza J. Kordziński.
- Dbajmy o porozumienie na płaszczyźnie wspólnych wartości, jak to określa Ewa Kosińska w książce „Rodzice a szkoła”; wychowanie dzieci i młodzieży to wspólna sprawa wszystkich dorosłych – nie tylko nauczycieli, ale też nie tylko rodziców. Jakże często, szczególnie w mediach, słyszymy lub czytamy, że za wychowanie odpowiedzialna jest jedna ze stron. W przypadku problemu wychowawczego nie ma dwóch stron! Gdy pojawią się trudności wychowawcze lub dydaktyczne, rodzicom łatwiej jest uznać winę nauczyciela, a nauczycielowi usprawiedliwić niepowodzenia wychowawcze niewłaściwie funkcjonującym środowiskiem rodzinnym. Tymczasem losy i prawidłowy rozwój ucznia to wspólna sprawa i domu, i szkoły. Działając przeciw sobie, skutecznie podcinają gałąź, na której siedzą.

Działając wspólnie, wzmacniają wielokrotnie siłę swojego oddziaływania – reasumuje J. Kordziński;

- Sprawmy, aby współpraca na linii szkoła–rodzice miała charakter zespołowego działania. Taki charakter współpracy umożliwi komunikatywność, otwartość, szczerłość, która musi najpierw pojawić się ze strony nauczycieli i wychowawców. W myśl tej zasady uważnie obserwujemy, słuchamy, odczuwamy i poszukujemy, gdyż praca nauczycieli i wychowawców to ciągły proces wzajemnego uczenia się dzieci.
- Nie obrażamy się na krytykę ze strony rodziców – spróbujemy zrozumieć ich zarzuty, poznać źródło niezadowolonia.
- Komunikujemy się z rodzicami w sposób spokojny i dla nich zrozumiały.
- Nie budujemy dystansu między szkołą a rodzicami.
- Pozwólmy rodzicom na działanie, a uwierzą, że mogą zrobić coś dla swoich dzieci, dla szkoły i dla siebie samych.

Wspomniane już autorki E. Bochno i B. Lewandowska tak kończą swój artykuł: *We współpracy rodziców i nauczycieli leży ogromna moc, którą dla dobra dzieci należy pobudzić i wzmocnić. Nie ulega bowiem wątpliwości, że skuteczna edukacja opiera się na dialogu mądrych rodziców ze światłymi nauczycielami.*

Trochę praktyki

*Każde dziecko robi coś dobrze.
Każde dziecko ma jakieś dobre strony.
Trzeba je tylko odnaleźć,
zidentyfikować i wesprzeć. Nauczyciel
powinien być poszukiwaczem złota.*

Nathaniel Branden

Grono pedagogiczne Szkoły Podstawowej nr 14 w Szczecinie doskonale wie, jak wielkie znaczenie ma współpraca z rodzicami. Naczelnym celem współpracy obu stron jest oczywiście efektywna działalność wychowawcza. Nie chodzi tu tylko o doskonalenie działań wychowawczych w stosunku do uczniów tzw. trudnych, stwarzających sytuacje konfliktowe. Stosowane różnorodne formy współpracy nauczycieli wychowawców z rodzicami i opiekunami dzieci dotyczą spraw związanych z wychowaniem i kształceniem wszystkich dzieci bez wyjątku, zgodnie z zacytowaną myślą. Funkcjonowanie szkoły opiera się także

na wypracowanych od lat zasadach współdziałania placówki oświatowej ze społecznością lokalną. Celem takiej działalności było stworzenie własnego mikrosystemu dydaktyczno-wychowawczego, odpowiadającego oczekiwaniom społecznym. Mikrosystem ten cechuje przyjazna atmosfera, troskliwa opieka nad zdrowiem i bezpieczeństwem dzieci, praca dydaktyczna, której celem jest rozwijanie procesów poznawczych, sprawności manualnych i technicznych uczniów zdolnych, ale i tych mających specyficzne problemy w nauce. A oto główne formy współpracy z rodzicami, dzięki którym udało się zrealizować w SP 14 model szkoły przyjaznej dzieciom i rodzicom:

- opiniowanie przez radę rodziców programu wychowawczego, profilaktycznego, wewnątrzszkolnego systemu oceniania, statutu oraz pracy nauczyciela;
- pomoc rodziców w organizacji środków dydaktycznych do realizacji treści programowych;
- udział rodziców w renowacji pomieszczeń szkolnych;
- diagnozowanie środowiska rodzinnego w celu wykrywania dysfunkcji w wyniku badań psychologiczno-pedagogicznych w poradni psychologiczno-pedagogicznej;
- pomoc materialna i finansowa dzieciom z rodzin o niskich dochodach;
- prowadzenie pedagogizacji rodziców poprzez zajęcia otwarte, prelekcje, spotkania z lekarzem, pedagogiem, pielęgniarką, przedstawicielami policji i specjalistami innych dziedzin – w zależności od potrzeb;
- organizacja imprez okolicznościowych sprzyjających tworzeniu poczucia przynależności i wspólnoty; ułatwia to w razie problemów wychowawczych nawiązanie rozmowy na tzw. trudne tematy;
- organizacja uroczystości podkreślających rolę rodziny: spotkania jasełkowe, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, które są doskonałym sposobem do pogłębiania rodzinnych więzi uczuciowych, a także okazją do rozmów wychowawców z rodzicami;
- comiesięczne zebrania grupowe z rodzicami przeprowadzane według starannie przygotowanego scenariusza, które są okazją do wymiany uwag na temat osiągnięć, trudności i wspólnego szukania środków zaradczych;

- praca indywidualna z rodzicami prowadzona przez wychowawców, pedagogów, wicedyrektora i dyrektora szkoły, której celem jest pogłębienie zaufania, łagodzenie u rodziców napięć spowodowanych trudnościami w wychowaniu dziecka, przełamywanie ich uczucia niepewności i osamotnienia w pracy wychowawczej z dzieckiem, ograniczenie błędów wychowawczych rodziców i nauczycieli, pomoc w bardziej jednolitym i zwartym oddziaływaniu wychowawczym szkoły i domu.

Reasumując, rodzic od pierwszych dni życia dziecka odgrywa najważniejszą rolę w jego wychowaniu, nauczyciel natomiast może nadawać mu kierunek, wpływając na rozwój ucznia.

Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma duży wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie, wartościowanie go i preferowanie wzorów zachowań. To rodzice zapewniają dziecku zaspokojenie podstawowych potrzeb i umożliwiają nabywanie różnorodnych doświadczeń będących podstawą życia i rozwoju. Edukacja i szkoła tworzą system, który odgrywa istotną rolę w życiu społeczeństwa, ułatwia jego działanie. We wzajemnych kontaktach ważne jest, aby rodzice i nauczyciele byli sprzymierzeńcami. Tylko razem można stworzyć właściwy klimat wychowawczy. Współpraca szkoły z rodzicami jest warunkiem sukcesu dzieci. Rozwój młodego człowieka przebiega właściwie, gdy relacje między nauczycielami i rodzicami są potwierdzane, wspomagane zaufaniem, zgodnością celów. Równorzędne prawa nauczycieli i rodziców podkreśla zasada partnerstwa. Ich wspólny wysiłek wkładany w efektywne wychowanie i edukowanie musi uwzględniać systematyczną wymianę opinii o uczniu zarówno między nauczycielami i rodzicami, jak i samymi nauczycielami.

Każdej nowoczesnej szkole powinno zależeć na tym, aby rodzice zechcieli konstruktywnie włączyć się w jej życie. Zapraszamy więc rodziców do szkoły, zachęcamy do udziału w różnych imprezach, uczmy się siebie wzajemnie. Niech obie strony jasno sprecyzują swoje oczekiwania i nakreślą ramy współpracy. Niech dobro dziecka stanie się autentycznie wspólną sprawą szkoły i rodziców. ■

Rodzic też może być terapeutą

Anna Kozińska

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
Dla Dzieci Słabo Słyszających im. Juliana Tuwima w Szczecinie**

Stwierdzenie wady słuchu u dziecka ma ogromny wpływ na członków jego rodziny. Z przeprowadzonych z rodzicami rozmów wynika, że stres paraliżujący rodziców i najbliższe osoby uczestniczące w życiu rodziny pojawia się niezależnie od wieku dziecka, w którym postawiono diagnozę.

Rodzice przechodzą przez wiele etapów emocjonalnego przystosowywania się do niepełnosprawności swojego dziecka. Trudno spotkać rodzica, który pogodziłby się z nią.

Rodzice dzieci kwalifikowanych do nauczania w naszym ośrodku zazwyczaj nie są przygotowani do współpracy. Naszym zadaniem jest pokierowanie nimi tak, aby ich nieprawidłowe postawy zamienić w konstruktywne działanie, w systematyczną pracę z dzieckiem. Jest to szalenie trudne, jednak uzyskiwane później efekty są warte każdego wysiłku włożonego w pedagogizację rodziców. Jeżeli bowiem rodzice (i/lub inni najbliżsi członkowie rodziny) nie wspierają nas w naszej pracy z dzieckiem, jej efekty są niewymiernie niskie w stosunku do włożonego wysiłku.

Dlaczego tak się dzieje? Dlaczego rodzice, którzy przecież kochają swoje dzieci i chcą dla nich jak najlepiej, nie potrafią im pomóc? Aby ich otworzyć na współpracę z nauczycielami, wspólnie z Sylwią Mikulską opracowałyśmy i wdrożyłyśmy program „Iskierka”, wspierający rodziców dzieci z wadą słuchu. W programie wzięli udział rodzice najmłodszych wychowanków naszego ośrodka, dzieci z klas 0–3 szkoły podstawowej. Głównym celem programu było zaznajomienie rodziców z formami zajęć terapeutycznych wspierających rehabilitację w warunkach domowych.

Cele szczegółowe programu „Iskierka” to:

- zapoznanie rodziców z ogólnymi założeniami metod terapeutycznych

i rehabilitacyjnych wspierających rozwój dziecka z wadą słuchu;

- zapoznanie rodziców z wybranymi ćwiczeniami poznanych metod terapeutycznych i rehabilitacyjnych wspierających rozwój dziecka z wadą słuchu (zajęcia warsztatowe);
- praktyczne wykorzystanie zdobytej wiedzy podczas ćwiczeń pod kierunkiem nauczycielek (zajęcia indywidualne).

Program był realizowany podczas konsultacji indywidualnych, zajęć otwartych, zajęć pokazowych, weekendowych warsztatów dla rodziców, dwutygodniowych turnusów rehabilitacyjnych, w czasie których utworzyłyśmy grupę wsparcia dla rodziców, prowadziłyśmy korespondencję z rodzicami i nagrywałyśmy kasety instruktażowe. W czasie realizacji programu wykorzystywałyśmy różnorodne formy pracy z dzieckiem: metodę audytywno-werbalną, wychowanie słuchowe, metodę Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, metodę Knilla, zabawy fundamentalne, zabawy logopedyczne i zajęcia rytmiczne. W zajęciach często uczestniczyło słyszące rodzeństwo dzieci z wadą słuchu. Rodzice dzieci z klasy „O” brali udział w konsultacjach indywidualnych oraz w zajęciach otwartych i pokazowych.

Rodzice byli bardzo zainteresowani prowadzonymi przez nas zajęciami otwartymi. Umawiali się z nami na konkretny dzień i godzinę, tak aby móc obserwować różnorodne formy pracy z ich dzieckiem. Początkowo tylko obserwo-

wali nauczyciela i dzieci, jednak z czasem zaczęli włączać się do zajęć. Zachęcałyśmy ich, aby wykonywali te same czynności co dzieci. Część rodziców po pewnym czasie podjęła trud prowadzenia niektórych ćwiczeń, co stanowiło doskonałą naukę zarówno dla nich samych, dla dzieci, jak i dla nas. Tematy zajęć otwartych były dostosowane do aktualnego poziomu rozwoju danego dziecka, a także do potrzeb rodziców. Staraliśmy się pokazywać jak najwięcej zabaw i gier, które bardzo łatwo można przeprowadzać w domu z udziałem wszystkich członków rodziny.

Ponieważ rodzice skarżyli się, że nie pamiętają wszystkich ćwiczeń, a dzieci nie zawsze chcą uczestniczyć w zajęciach w domu, postanowiłyśmy nagrywać wybrane ćwiczenia na kasetach wideo, aby rodzice włączając kasetę, zachęcali w ten sposób swoje dziecko do pracy. Na kasecie znalazły się ćwiczenia słuchowe, fonacyjne, artykulacyjne, logorytmiczne, pamięci, ćwiczenia słownikowe i doskonalące czytanie. Każde z tych ćwiczeń było pokazane w różnych formach, aby rodzic mógł wybrać najbardziej dla siebie odpowiednią wersję, by utrwać z dzieckiem zdobyte w szkole umiejętności. Zajęcia słuchowe obejmowały ćwiczenia „z przodu” (dziecko widzi twarz terapeuty) i „z tyłu” (terapeuta znajduje się za dzieckiem), rozróżnianie ilości, rodzaju i tempa dźwięków wydawanych przez instrument, rozróżnianie głosów zwierząt, dźwięków pojazdów itp. nagranych na kasetach magnetofonowych. Ćwiczenia fonacyjne zawierały zabawy z samogłoskami i sylabami, np. dziecko śpiewa rymowaną piosenkę na różne tematy. Teksty „śpiewanek” zostały zaczerpnięte z książki „Rozwijanie i utrwalanie słownictwa...”. W ćwiczeniach artykulacyjnych szczególną uwagę zwróciłyśmy na sprawność języka i ćwiczenia policzków i warg. Ćwiczenia logorytmiczne zawierały formy zabaw uwrażliwiających dziecko na muzykę, a przede wszystkim na jej tempo. Ćwiczenia pamięci pokazywały różne formy zabawowe: chowanie zabawek i zgadywanie, czego nie ma, zapamiętywanie układu elementów a następnie próby samodzielnego ich odtwarzania. Ćwiczenia słownikowe pokazywały rodzicom, jak utrwać z dzieckiem nowo poznane słowa, jak wprowadzać nazwy nowych rzeczy. Zwracałam uwagę na to, aby

dziecko poznawało nowe przedmioty w miarę możliwości wszystkimi zmysłami. Ćwiczenia w czytaniu pokazywały rodzicom technikę nauki czytania zapożyczoną z glottodydaktyki, zwaną techniką „ślizgania się”.

Okazało się, że kasyety były bardzo pomocne w dalszej pracy w rodzinnym domu dziecka.

Podczas weekendowych spotkań warsztatowych uzmysłowiłyśmy rodzicom cztery podstawowe warunki, jakie należy spełnić, aby móc mówić o osiągnięciu sukcesu w wychowaniu dziecka z wadą słuchu. Należy:

1. Mieć właściwy emocjonalny stosunek do dziecka.
2. Stawiać odpowiednie, stosowne do wieku i umiejętności dziecka wymagania.
3. Rozmawiać z dzieckiem językiem prostym i zrozumiałym.
4. Pamiętać o tym, aby wciąż „podrzucać” dziecku nowe słowa, wykorzystując każdą nadarzającą się sytuację w ciągu dnia.

Rodzice bardzo uważnie słuchali naszych rad i zadawali pytania dotyczące konkretnych sytuacji, w jakich się znaleźli.

Jedną z najbardziej efektywnych form pracy rehabilitacyjnej jest turnus rehabilitacyjny. Dla surdopedagoga jest to czas niezwykle cenny, ma on bowiem przez 14 dni okazję do prowadzenia obserwacji dziecka, jego rodzica, relacji między nimi. Może ocenić umiejętności

wychowawcze i rehabilitacyjne rodziców oraz ma szansę udzielania im możliwie wszechstronnej pomocy.

SOSW dla Dzieci Słabo Słyszących w ramach programu „Iskierka” zorganizował trzy dwutygodniowe turnusy rehabilitacyjne dla dzieci z wadą słuchu i ich rodziców w Dziwnówku, Mielnie i Sarbinowie. Podczas turnusów rehabilitacyjnych odbywały się zajęcia w formach wykładów dla rodziców, zajęć grupowych dla dzieci, zajęć grupowych dla dzieci i rodziców, zajęć indywidualnych.

Wykłady dla rodziców obejmowały następujące tematy:

- Jak osiągnąć sukces w pracy z dzieckiem? – prowadzenie pamiętnika i słowniczka
- Jak motywować dziecko? – zasady tworzenia tablicy motywacyjnej
- Rozwijanie mowy w sytuacjach naturalnych
- Ćwiczenia oddechowe, artykulacyjne, fonacyjne i słuchowe oraz ich rola w rozwoju dziecka z wadą słuchu.

W czasie wykładów dla rodziców odbywały się zajęcia dla dzieci, w trakcie których realizowano różne formy pracy: wycieczki dydaktyczne, zajęcia logorytmiczne, ćwiczenia oddechowe, słuchowe, fonacyjne, artykulacyjne, słownikowe, teatralne. Związane były one bezpośrednio z najbliższym otoczeniem. Głównymi tematami były „Wiosna” i „Morze”. Zajęcia były zróżnicowane, w zależności od możliwości dzieci.

Zajęcia grupowe dla dzieci i rodziców odbywały się w godzinach popołudniowych i wieczornych i obejmowały:

- wycieczki dydaktyczno-krajoznawcze, podczas których rodzice uczyli się rozwijania mowy dzieci;
- zajęcia prowadzone metodą Weroniki Sherborne, w czasie których dzieci z rodzicami poznawały własne ciało, współdziałały w grupie, uczyły się i zacieśniały wzajemny kontakt;
- zajęcia logorytmiczne, ćwiczenia oddechowe, słuchowe, fonacyjne, artykulacyjne, słownikowe, teatralne, związane z tematami wiodącymi.

W zajęciach indywidualnych uczestniczyli: rodzic, dziecko i nauczyciel. Obejmowały one zajęcia logorytmiczne, ćwiczenia oddechowe, słuchowe, fonacyjne, artykulacyjne, słownikowe oraz zajęcia związane ze szczególnymi potrzebami dziecka. Były prowadzone początkowo przez nauczyciela w obecności rodzica, a następnie przez rodzica przy pomocy nauczyciela.

Na zakończenie turnusów przeprowadziłyśmy ankietę oceniającą szkolenie. Wynikało z niej, że rodzice nie czuli się już osamotnieni i pozostawieni sami sobie.

Rodzice często od nas słyszą, że ich dzieci muszą być „kąpane w mowie”. Takie turnusy i grupowe spotkania właśnie temu służą. Dzięki nim rodzice mają możliwość spotkania się w szerszym gronie. Wymiana doświadczeń jest niezwykle cenna i budująca. Dwutygodniowy wspólny pobyt na turnusie daje im siły i umiejętności do pracy z dzieckiem przez cały rok. Jest to czas na doksztalcanie samych siebie: poznają nowe metody rehabilitacyjne, obserwują pracę specjalistów, słuchają wykładów – można powiedzieć, że odbywają „studia w pigułce”.

Podsumowując efekty realizacji programu „Iskierka”, stwierdzam, że przyniósł on oczekiwane rezultaty. Rodzice potrafią pracować ze swoim dzieckiem w warunkach domowych, znają metody i formy pracy z dzieckiem z wadą słuchu, korzystają ze wsparcia nauczycieli i logopedów, potrafią radzić sobie w różnych sytuacjach wychowawczych, nawiązali lepszy kontakt psychiczny i emocjonalny ze swoim dzieckiem, angażują innych członków rodziny do rehabilitacji dziecka, lepiej rozumieją jego potrzeby oraz wiedzą, gdzie mogą udać się po specjalistyczną pomoc. ■

W „zerówce” różnie z rodzicami

Podstawą – partnerstwo

Jolanta Grochowska-Janiszewska, Ewa Krzewińska

Przedszkole Publiczne nr 52 w Szczecinie

Ze swojej strony dokładamy wszelkich starań, aby wymiana informacji dotyczących dzieci, ich postępów, zachowania była bardzo systematyczna i pełna. Prowadzimy więc obserwacje wstępne, półroczne i roczne, o których informujemy rodziców podczas spotkań. (...) Prowadzimy także pedagogizację rodziców na zebraniach, których tematykę często proponują oni sami.

Pod pojęciem „partner” rozumiemy najczęściej osobę, która wspólnie z nami działa, wspiera nas, dzieli z nami sukcesy i porażki, wkłada wiele wysiłku w to, by tych sukcesów było zdecydowanie więcej.

Nawiązanie współpracy z rodzicami stanowi dla naszej placówki priorytetowe zadanie, jest bowiem jednym z istotnych czynników prawidłowego funkcjonowania i przedszkola, i rodziny. Jesteśmy świadomi, że bez niej praca z dziećmi byłaby mniej skuteczna. Parafrazując powiedzenie „w jednośi siła”, my możemy powiedzieć „w jednośi sukces”, gdyż wspólne działanie przynosi zawsze więcej korzyści.

W naszej pracy wykorzystujemy wszystkie z możliwych form kontaktów z rodzicami, aby jak najwięcej dowiedzieć się o dziecku i oczekiwaniach rodziców, a także by przyjąć wspólny front działań i znaleźć rozwiązanie dla czasem trudnych spraw. Niełatwo jest jednak pokonać barierę istniejącą między przedszkolem a rodzicami. By stali się oni naszymi partnerami i chętnie z nami współpracowali dla dobra dziecka, musimy oferować im coraz to atrakcyjniejsze propozycje. Mamy wiele już sprawdzonych i przyjętych przez rodziców form wspólnego działania, ale wciąż poszukujemy nowych.

W naszym przedszkolu, przy współudziale rodziców, realizujemy program „Przyjaciele Zippiego”, promujący zdrowie emocjonalne małych dzieci poprzez kształtowanie i rozwijanie umiejętności psychospołecznych, uczenie radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz doskonalenie relacji z innymi ludźmi. Wspólnie ustaliliśmy również zasady

postępowania w poszczególnych grupach wiekowych oraz nagrody i kary za złe zachowanie. Pozwoliło to na ujednoczenie oddziaływań wychowawczych stosowanych wobec dzieci w domu i w przedszkolu. W ubiegłym roku szkolnym włączyliśmy rodziców do realizacji „Szkołnego programu promocji zdrowia”. Wielu z nich, z tytułu wykonywanego zawodu (lekarze, pielęgniarki), działa w zespole do spraw promocji zdrowia – organizują pokazy, prelekcje dla dzieci i dorosłych, nieodpłatnie badają uzębienie i postawę dzieci.

Nasza placówka organizuje wiele cyklicznych imprez, podczas których można dostrzec, jak wielkie jest zaangażowanie rodziców we wspólne działanie. Przykładem może być kiermasz świątecznych ozdób. Wykonane przez rodziców prace są bardzo ciekawe, pracochłonne i godne podziwu. Dzięki sprzedaży tych ozdób uzyskujemy dodatkowe fundusze na zakup nowych zabawek, książeczek itp.

W czasie ostatnich Świąt Bożego Narodzenia rodzice z własnej inicjatywy przygotowali „Jasełka” – prezent dla wszystkich dzieci i pracowników przedszkola. Wszyscy byliśmy niezwykle mile zaskoczeni i pełni podziwu dla ich umiejętności aktorskich i organizacyjnych.

Natomiast podczas cyklicznie organizowanej imprezy „Wiosenne spotkanie w ogrodzie” rodzice wraz z dziećmi sprawiają, że ogród mieni się wszystkimi barwami tęczy. Wysadzają kwiaty lub wysiewają nasiona na każdym skrawku ziemi. Zakupują również krzewy i byliny. Później doglądają ich, wspólnie z nami podlewają, aż wszystkie się przyjmą. Dzięki temu odnosimy

sukcesy w miejskim konkursie „Cały Szczecin w kwiatach”, w którym bierzemy udział już od wielu lat.

Ze swojej strony dokładamy wszelkich starań, aby wymiana informacji dotyczących dzieci, ich postępów, zachowania była bardzo systematyczna i pełna. Prowadzimy więc obserwacje wstępne, półroczne i roczne, o których informujemy rodziców podczas spotkań. Bieżące informacje umieszczamy na tablicy „Z życia przedszkola”, aby rodzice wiedzieli, co się u nas ciekawego wydarzyło. Mogą również korzystać w wyznaczony dzień z indywidualnych spotkań z nauczycielem, a codziennie zapytać o samopoczucie czy postępy dziecka. Prowadzimy także pedagogizację rodziców na zebraniach, których tematykę często proponują oni sami.

Programy, w oparciu o które pracujemy, tworzymy na bazie porozumienia z rodzicami. Mamy wspólnie opracowany „Model absolwenta”, stworzony na podstawie ustalonej hierarchii wartości i oczekiwań rodziców. Dużą wagę przykładamy do „Praw dziecka”.

Po każdym zebraniu, imprezie lub uroczystości prowadzimy dla własnych potrzeb ewaluację. Pytamy wówczas, czego rodzice oczekują, co im się podobało i jakie mają propozycje. Dzięki tym ankietom możemy podejmować nowe działania, które ulepszą i usprawnią naszą współpracę.

Tak wiele słyszy się ostatnio o zmianach dotyczących współdecydowania rodziców o pracy placówek. W naszym przypadku zmiany te będą niewielkie, gdyż już od wielu lat współpraca rady pedagogicznej z komitetem rodzicielskim jest bardzo zaawansowana. Wspólnie podejmujemy decyzje dotyczące dzieci i spraw przedszkola. Ostatnio została wprowadzona zmiana dotycząca godzin naszej pracy. Z ankiety przeprowadzonej wśród rodziców dowiedzieliśmy się, że w związku z ich godzinami pracy chcieliby, aby przedszkole było później otwierane i później zamykane. Życzenie ich zostało uwzględnione w nowym roku szkolnym.

Podsumowując, możemy stwierdzić, że tylko dzięki rzeczywistemu partnerstwu, wsparciu ze strony rodziców, życzliwości, akceptacji planów i zamierzeń, a przede wszystkim wspólnemu działaniu możemy odnieść sukces. I tego wszystkim wychowawcom i rodzicom życzymy. ■

Sprzymierzeńcy szkoły

Jeannette Słaby

Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie

Relacje rodzic-szkoła nigdy nie były łatwe, mimo że obu stronom przyswiewającą podobne cele, z których najważniejsze są te, by dziecko zdobyło wykształcenie i było dobrym człowiekiem. Wzajemne oczekiwania są jednak duże i niejednokrotnie bywa tak, że po zakończeniu pewnego etapu kształcenia rodzice mają przeświadczenie, iż współpraca ze szkołą mogłaby układać się lepiej. Podobnie myślą pracownicy szkoły z dyrekcją na czele. Jak zatem usprawnić ową współpracę, co uczynić, by wzajemna relacja dawała obu stronom poczucie zadowolenia i by do takiej współpracy mieli chęć przystąpić rodzice uczniów? Na przykładzie Zespołu Szkół Zawodowych w Goleniowie postaram się pokazać, że współpraca między szkołą a rodzicami jest nie tylko możliwa, ale stanowi źródło zadowolenia dla obu stron.

Porównując zaangażowanie rodziców na poziomie szkoły podstawowej i ponadgimnazjalnej, łatwo zaobserwować różnicę w relacjach między rodzicami a nauczycielami na różnych etapach edukacji. Nauczycielom szkoły ponadgimnazjalnej o wiele trudniej pozyskać rodziców do współpracy, gdyż często sądzą, że ich dziecko jest na tyle dorosłe, iż nie wymaga już tak intensywnej opieki z ich strony. Oczekują, że to szkoła w dużej mierze przejmie nad nim nadzór. W naszym przypadku niejednokrotnie bywa również tak, że uczniowie sami przejmują obowiązki, jakie mają do spełnienia ich rodzice wobec szkoły, z racji tego, że są już na tyle dorośli, iż można im powierzyć np. zorganizowanie jakiejś imprezy klasowej czy współorganizację uroczystości szkolnej.

W naszej placówce mamy kilka oddziałów zasadniczej szkoły zawodowej, do której często trafia młodzież słabo ucząca się albo z innymi problemami. Rodzice tych uczniów nie są zainteresowani współpracą ze szkołą z kilku powodów. Przede wszystkim często nie mają już siły ani ochoty wysłuchiwać skarg na swoje dziecko. Bywa również tak, że boją się, iż nie będą wysłuchani, czują się w szkole niepotrzebni lub obawiają się, że po raz kolejny będzie się od nich czegoś wymagać. Rodzice często chcą szkołę po prostu „jakoś przetrwać” bez żadnego zaangażowania się w jej pracę.

Współpraca z rodzicami w Zespole Szkół Zawodowych Goleniowie skupia się wokół kilku obszarów. Do najczęst-

szych form aktywowania rodziców należą: uczestnictwo i współorganizacja imprez szkolnych, praca na rzecz klasy, szkoły, wspólne rozwiązywanie problemów wychowawczych, dydaktycznych, akceptacja pracy nauczyciela, wspólne określanie zdolności dziecka, pomoc w realizacji zamierzeń edukacyjnych nauczyciela, opieka nad młodzieżą podczas wyjść do kina, muzeum, teatru itd., a także udzielanie szkole wsparcia finansowego.

Rodzice najlepiej służą placówce, działając w radzie rodziców. Obowiązki rady są jasno zdefiniowane i mają służyć przede wszystkim uczniom. Nauczyciele wybierają ze swojego grona tzw. łącznika, czyli osobę wyznaczoną specjalnie do kontaktów rady rodziców z radą pedagogiczną. Przedstawiciele rodziców mają decydujący głos przy zatwierdzaniu programów nauczania, programów wychowawczych, profilaktycznych i autorskich. Oprócz tego rodzice uczestniczą w zebraniach dotyczących zmian w statucie szkoły, opiniują pracę nauczycieli podczas ubiegania się o kolejne stopnie awansu zawodowego. Mogą również występować z wnioskami i opiniami dotyczącymi wszystkich obszarów pracy szkoły. Do zadań rodziców należy również uczestnictwo we wszystkich uroczystościach szkolnych. Rada rodziców dofinansowuje z zebranych składek wycieczki szkolne, wyjścia do kin, teatrów oraz nagrody dla uczniów biorących udział w konkursach szkolnych.

Do wyróżniających naszą szkołę akcji, w której udział biorą oprócz uczniów i nauczycieli także rodzice, zaliczyć można stałą współpracę Zespołu Szkół Zawodowych ze szkołą kupiecką w Greifswaldzie, trwającą od lat 90. Rodzice bardzo aktywnie uczestniczą w partnerskiej wymianie doświadczeń między tymi placówkami – uczestniczą w podpisywaniu porozumień między szkołami, współorganizują na terenie obu szkół konkursy, rozgrywki sportowe i egzaminy.

Ze wspólnych akcji, w jakich uczestniczą zarówno rodzice, nauczyciele, jak i uczniowie naszej szkoły, warto wyróżnić pomysł zbierania używanych książek, które zasiliły zbiory biblioteczne szkoły.

Współpraca rodziców i nauczycieli ma również słabe strony. Rada rodziców na przykład często bywa mało skuteczna w pozyskiwaniu środków finansowych od sponsorów. Natomiast nauczycielom można zarzucić, że niechętnie uczestniczą w imprezach integrujących uczniów, nauczycieli i rodziców.

Zespół Szkół Zawodowych w Goleniowie, tak jak zapewne większość placówek w kraju, wciąż stara się pozyskiwać rodziców do współpracy. Zrozumiałe jest, że im więcej przedstawicieli rodziców w szkole, tym szkoła będzie lepsza. Niestety rodzice naszych uczniów często nie wiedzą, że mogą wypowiedzieć się na temat pracy placówki, do której uczęszcza ich dziecko, i tym samym zmieniać ją na lepsze. Współpraca z większością z nich ogranicza się do spotkań indywidualnych i zebrań z rodzicami. W radzie rodziców działają tylko nieliczni, stąd relacja rodzic-szkoła może się wydawać trochę niepełna.

Natomiast szkoła w dążeniu do bycia przyjazną dla ucznia i jego rodzica powinna informować rodziców o ich organizacyjno-prawnych możliwościach wpływu na warunki szkolnej edukacji dzieci, dostrzegać w nich naturalnych sprzymierzeńców w pracy podejmowanej z ich dziećmi, doceniać wszelkie przejawy współuczestnictwa rodziców w procesie szkolnej edukacji, umożliwiać im dokonywanie wyborów i współdecydowanie o wszelkich sprawach szkoły.

Bibliografia

- Wioleta Greloch, *Udział rodziców w pracy szkoły* [dostęp: 07 września 2007]: <http://www publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=1096>
- Irena Dzierżowska, *Rodzice w szkole*, Wydawnictwa CODN, Warszawa 1999
- Waldemar Segiet, *Rodzice-nauczyciele: wzajemne stosunki i reprezentacje*, Książka i Wiedza, Warszawa 1999

„Szkoła dla rodziców”

Teresa Mamos

dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pyrzycach

Doskonając swoją wiedzę w ramach samokształcenia, natrafiłam na książkę Adele Fauber i Elaine Mazlish „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”. Po jej przeczytaniu zaczęłam stosować zaprezentowane tam metody i dzielić się nowo odkrytymi cennymi wskazówkami z rodzicami zgłaszającymi problemy wychowawcze dotyczące ich dzieci.

W 1997 roku w poradniach naszego województwa (wówczas szczecińskiego) Fundacja Batorego przeprowadzała szkolenia dotyczące prowadzenia zajęć z rodzicami „Szkoła dla rodziców” w oparciu o tę książkę. Niestety, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pyrzycach, mimo moich starań, nie została uwzględniona w realizacji tego przedsięwzięcia. Postanowiłam więc wziąć sprawę w swoje ręce – drogą nieformalną zdobyłam kontakt do Zofii Śpiewak, realizatorki tych szkoleń, i napisałam do niej list z prośbą o przeprowadzenie szkolenia w jeszcze jednej poradni w małym miasteczku. Moja prośba nie została odrzucona; otrzymałam od niej odpowiedź, że skoro na terenie objętym działaniami mojej placówki jest tak duże zainteresowanie ze strony nauczycieli i rodziców, to włączmy naszą poradnię do placówek objętych szkoleniem. Od tamtej pory pani Zofia Śpiewak przyjeżdża do nas systematycznie i wciąż uczymy się czegoś nowego. Po raz kolejny będziemy ją gościć w listopadzie br.

W ten sposób zapoczątkowałam moją pracę na rzecz „Szkoły dla rodziców”. Zainspirowana i zauroczona metodami i możliwościami, jakie dają takie warsztaty, postanowiłam sama zorganizować grupę poza Pyrzycami. Pierwsze zajęcia odbyły się w Przedszkolu Publicznym w Lipianach. Widząc zaangażowanie rodziców i pozytywny odbiór prezentowanych przeze mnie tematów, w kolejnym roku zorganizowałam następną grupę w tym samym mieście.

Od tamtego czasu minęło 8 lat. Każdego roku z sukcesem organizuję i prowadzę „Szkołę dla rodziców”. Od trzech

lat w moich działaniach wspiera mnie Anna Gliszczyńska, psycholog z naszej poradni, z którą teraz stanowimy zespół. Ogłoszenia o zajęciach rozwieszamy w przedszkolach, szkołach, informujemy o nich podczas prelekcji prowadzonych przez pracowników poradni oraz w telewizji kablowej. Najlepszą reklamą „Szkoły dla rodziców” są jednak sami rodzice, którzy już uczestniczyli w zajęciach, a teraz zachęcają swoich znajomych do uczestnictwa w warsztatach. W naszej pracy bardzo ważne jest także nastawienie i motywacja uczestników. Aby warsztaty przyniosły oczekiwane rezultaty, uczestnicy muszą być gotowi i otwarci na nowe metody komunikacji i wprowadzanie zmian.

Zajęcia zawsze odbywają się w godzinach popołudniowych i są nieodpłatne, co jest bardzo ważne z uwagi na duże bezrobocie oraz ubogi rynek pracy w środowisku, w którym pracujemy.

W tym roku poprowadzimy w pierwszym półroczu aż dwie grupy: w Pyrzycach (patrz zdjęcie) i Przelewicach. Będzie to cykl zajęć związanych z programem „Zero tolerancji” w porozumieniu z Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie.

Rodzice chętnie zgłaszają się na organizowane przez nas warsztaty. Największą satysfakcją mam wówczas, gdy słyszę, że stosują metody poznane w „Szkoła dla rodziców”, że „o dziwo, to działa”. Rodzice po zajęciach czują, że mają szansę na lepsze kontakty z dziećmi, a niektórzy nawet zauważają, że tak samo skutecznie działają one w kontaktach ze współmałżonkiem, szefem w pracy oraz innymi ludźmi. Cieszy mnie też, gdy widzę, że są osoby, które po jakimś czasie po raz kolejny uczestniczą w zajęciach, chcąc zweryfikować swoją wiedzę i już wcześniej nabyte umiejętności.

Po niektórych warsztatach, na zakończenie edycji, prosimy uczestników o napisanie do nas listów z uwagami, refleksjami na temat zajęć. Zazwyczaj są to bardzo ciepłe listy, pełne podziękowań, co zawsze dodatkowo motywuje nas do organizowania kolejnych warsztatów. Moim i Ani marzeniem jest zorganizowanie „Zjazdu absolwentów” naszej „Szkoły dla rodziców”.

Mamy także plany związane z rozszerzeniem naszej oferty z zakresu podnoszenia umiejętności komunikacyjnych rodziców. Zamierzamy poprowadzić cykl „Rodzeństwo bez rywalizacji”. Szkolenie pod takim tytułem przeprowadziła w naszej poradni w ubiegłym roku zaprzyjaźniona z nami Zofia Śpiewak.

Bardzo cenię sobie tę formę pracy z rodzicami. Z moich doświadczeń w pracy wiem, że większość problemów z dziećmi ma swoje podłoże w błędach wynikających z braku prawidłowej komunikacji pomiędzy rodzicami i dziećmi, a którą my staramy się poprawiać.

Uczestniczki cyklu zajęć dotyczących programu „Zero tolerancji” zorganizowanego w Pyrzycach

Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) przedstawił najnowszy raport „Edukacja dla pracy”. Raporty o rozwoju społecznym są konsekwencją koncepcji rozwoju opartej na przesłance, że największą wartością każdego państwa są jego obywatele. Bezpośrednim wynikiem takiego podejścia jest postulat skupienia głównej uwagi we wszystkich procesach rozwojowych na aspiracjach, potrzebach i uzdolnieniach ludzi. Raport ma na celu zwrócenie uwagi na konieczność dostosowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. Autorzy badali kierunki rozwoju popytu na pracę oraz w tym kontekście funkcjonowanie systemu edukacji w Polsce oraz przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy.

Raport potwierdza, że wykształcenie jest podstawowym czynnikiem kształtującym szansę zatrudnienia. To przecież edukacja umożliwia rozwój społeczny człowieka, buduje więzi, poszerza możliwości wyboru i wpływa na łatwość odnalezienia się na rynku pracy. Zatem bezrobocie, a także przedwczesne opuszczanie rynku pracy, mogą wynikać z niewłaściwego przygotowania, braku kwalifikacji, niemożności dopasowania pracownika do wymagań pracodawców. Wskazuje to jednoznacznie na niesprawność systemu edukacji. Autorzy badań twierdzą, że potencjał edukacji nie jest dostatecznie wykorzystany.

Wnioski z raportu podkreślają, że wprowadzane w oświacie reformy zdecydowanie zmieniły cały system: nastąpiło upowszechnienie szkolnictwa średniego i wyższego, dokonał się postęp w kształceniu językowym, informatycznym, wzrosły umiejętności komunikacyjne, pracy zespołowej i umiejętności uczenia się. Jednak w zakresie kształcenia zawodowego pogłębiły się niedostatki, w szczególności w praktycznym nauczaniu umiejętności zawodowych. Autorzy raportu doszli do wniosku, że podstawowym problemem polskiego systemu kształcenia jest jego niska jakość. Potwierdzeniem tego jest choćby powszechność doksztalcenia w formie korepetycji, kursów pozaszkolnych. Wystąpił też regres w zakresie kształcenia matematyki, nauk fizycznych i technicznych. Ponadto uczelnie i szkoły zbyt mało wagi przywiązują do wykształcenia w swoich absolwentach umiejętności poszukiwania pracy, tworzenia cech kwalifikacyjnych i mobilności zawodowej.

Edukacja dla pracy

Katarzyna Krysztofiak

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

Publikowane cyklicznie przez UNDP raporty globalne i krajowe omawiają najistotniejsze z punktu widzenia rozwoju społecznego kwestie. Ogłoszony we wrześniu tego roku raport „Edukacja dla pracy” stawia w sposób jasny, bo oparty na przeprowadzonych badaniach, wnioski o słabej kondycji kształcenia zawodowego i ustawicznego w Polsce. Niedostosowanie systemu edukacyjnego do potrzeb rynku, brak rzetelnych informacji o popycie na pracę, brak inwestycji w kształcenie ustawiczne – oto główne wnioski z raportu.

Raport po raz pierwszy przeciwstawia się dość powszechnemu przekonaniu, że Polacy kształcą się nadmiernie, gdyż odsetek osób w wieku produkcyjnym z wyższym wykształceniem i z pełnym średnim jest niższy niż w krajach wysoko rozwiniętych. Jednocześnie to właśnie osoby z wyższym wykształceniem są najchętniej zatrudniane i są jedyną grupą, w której liczba pracujących wzrosła w ostatnim dziesięcioleciu, kiedy zatrudnienie pozostałych zmalało.

„Edukacja dla pracy” rekomenduje zwrócenie większej uwagi na kształcenie ustawiczne, które jest znaczącym środkiem zwiększania kapitału ludzkiego. Sukcesem aktywnego uczestniczenia w rynku pracy jest umiejętność zdobywania nowych kwalifikacji oraz elastyczność zawodowa. Z badania aktywności zawodowej dorosłych wynika, że w 2003 roku z kształcenia ustawicznego skorzystało 35% Polaków aktywnych zawodowo w wieku 25–64 lat, a średnia w krajach UE wynosi 42%.

Autorzy wskazują, że ze strony pracodawców brak jest zainteresowania rozwojem pracowników. Pracodawcy nie dostrzegają zależności pomiędzy inwestycjami w szkolenie pracowników a pozycją firmy na rynku. Rozwój kadr jest zaś bardzo istotnym elementem strategii rozwoju firm i budowania ich przewagi konkurencyjnej. Jak wykazuje raport, w Polsce nakłady na szkolenia pracowników stanowią zaledwie 0,8% kosztów pracy.

W raporcie wskazano na brak dostępu do wiarygodnych danych o prognozach rozwoju gospodarczego oraz o danych na temat sytuacji rynku pracy i edukacji. W ostatnich latach sytuacja rynku pracy zdecydowanie się zmieniła, zaś system edukacyjny zbyt wolno reaguje na zmiany ekonomiczne i tym samym nie potrafi wykształcić potrzebnych specjalistów. Raport podkreśla znaczenie dobrej informacji ze strony pracodawców w tym zakresie i konieczność stworzenia, przy udziale państwa, instytucji gromadzącej i upowszechniającej dane na temat popytu na pracę. Wpłyne to na szybsze dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku i przyczyni się do rozwoju gospodarczego.

Krajowy Raport o Rozwoju Społecznym Polska 2007 – „Edukacja dla pracy” został przygotowany z inicjatywy UNDP przy współpracy z Bankiem Światowym, przy wsparciu Kancelarii Prezydenta RP i w oparciu o dokumenty i programy UE, ODCE oraz materiały rządowe. Raport powstał pod kierownictwem prof. dr hab. Urszuli Sztanderskiej i dzięki zaangażowaniu Uniwersytetu Warszawskiego, Szkoły Głównej Handlowej, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Kancelarii Prezydenta RP.

Pełna treść raportu „Edukacja dla pracy” na stronie www.undp.org.pl/nhdr2007

eTwinning po polsku

Gracjana Więckowska, Narodowe Biuro eTwinning

eTwinning jest prostym i efektywnym sposobem wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do współpracy partnerskiej pomiędzy szkołami z różnych krajów UE. Promuje wielojęzyczność i wielokulturowość (najważniejsze europejskie ideały) i zachęca szkoły do rozwoju, otwarcia się i przyjęcia pozytywnej postawy wobec nowych sposobów nauczania i komunikacji.

Już ponad 1400 polskich szkół i przedszkoli realizuje międzynarodowe projekty w ramach unijnego programu eTwinning. Dzięki wykorzystaniu Internetu uczniowie z polskich placówek mają szansę na współpracę z rówieśnikami z całej Europy. Tematyka projektów jest bardzo różnorodna – od nauki języków, poznawania innych kultur, poprzez historię, ekologię, aż po ekonomię i sport.

W ramach projektów uczniowie zliczają języki obce, poznają inne kultury, odnajdują swoje miejsce w Zjednoczonej Europie. Uczą się, jak zaistnieć w kulturze globalnej, jednocześnie nie tracąc własnej tożsamości, promując swój kraj i własną kulturę. Nauczyciele przełamują tradycyjne ograniczenia, wprowadzając do szkół nowoczesne technologie i w nowatorski sposób realizując programy nauczania.

Program eTwinning to platforma współpracy między placówkami oświatowymi, zakładająca wykorzystanie wszelkich nowoczesnych technik komunikacji: poczty elektronicznej, forów, czatów, blogów, komunikatorów, wideokonferencji czy prezentacji multimedialnych. Projekty mogą prowadzić nauczyciele wraz z klasami czy grupami zainteresowań, sami nauczyciele, dyrektorzy placówek, bibliotekarze i pedagodzy szkolni. Uczniowie i nauczyciele wykorzystują Internet jako codzienne narzędzie pracy, wymieniają się informacjami i materiałami do nauki. Aby nawiązać i rozwijać taką współpracę z przedszkolem, gimnazjum, szkołą podstawową lub ponadgimnazjalną, trzeba zarejestrować się na portalu www.etwinning.net. Tematyka projektów i czas ich realizacji są całkowicie

dowolne i zależą od potrzeb nauczyciela i zespołu uczniowskiego. Na portalu europejskim www.etwinning.net znajdują się internetowe narzędzia do realizacji projektów, bogata baza szkół europejskich, a także przykłady zrealizowanych już inicjatyw. W programie uczestniczy 28 państw europejskich.

Ogólnopolski konkurs „Nasz projekt eTwinning” pozwala wyłonić i zaprezentować najciekawsze projekty realizowane w polskich szkołach w ramach tego programu. W czerwcu br. odbyła się uroczystość zakończenia III edycji tego konkursu, która podsumowała działania podejmowane w roku szkolnym 2006/2007. Wręczano także Odznaki Jakości eTwinning Quality Label. Partnerami uroczystości byli: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Image Recording Solutions Sp. z o.o., MKS Sp. z o.o., ProgMan Software. Nagrodą główną tegorocznej edycji konkursu „Nasz projekt eTwinning – III edycja 2007” – tablica interaktywna SMART Board™, ufundowana przez Image Recording Solutions Sp. z o.o., trafiła do Katolickiego Gimnazjum im. św. Stanisława Kostki w Szczecinie za projekt „Improving the world (Udoskonalanie świata)” realizowany przez panią Paulinę Kuźmo z partnerami z Austrii, Portugalii, Hiszpanii i Grecji.

Od 17 września do 19 października będą trwały Tygodnie eTwinning 2007. Wszystkie szkoły i przedszkola mogą w tym czasie zaplanować działania związane z Programem eTwinning, czyli spotkania, prezentacje, sympozja, wystawy, konkursy plastyczne, loterie fantowe, quizy wiedzy o eTwinningu, wizyty gości ze szkół, które już realizują bądź zrealizowały projekt. Mogą to być imprezy dla uczniów własnej szkoły, szkół z najbliższego regionu, gminy, a także seminaria dla nauczycieli, bibliotekarzy, dyrektorów szkół, pedagogów szkolnych.

Działania zaplanowane na Tygodnie eTwinning 2007:

1. Konkurs „Tydzień eTwinning – Debiut 2007” dla placówek oświato-

wych, które rozpoczynają swoją przygodę z eTwinningiem. Komisja konkursowa będzie oceniała najbardziej innowacyjne działania przeprowadzone w celu promowania Programu eTwinning w swojej szkole i środowisku lokalnym: w swoim mieście, gminie, powiecie.

2. Konkurs fotograficzny „Fotoreporter eTwinning 2007” – nauczyciele i uczniowie ze szkół zarejestrowanych w Programie eTwinning i realizujących projekt ze szkołą partnerską mogą przesłać zdjęcia, które pokazują działania uczniów (pojedynczych osób, grup lub zespołów) w czasie wykonywania zadań zaplanowanych w realizowanym projekcie eTwinning, w tym także podczas „Tygodni eTwinning 2007”.

3. „Pakiety Startowe” to łatwe narzędzie do rozpoczęcia i zapoznania się z możliwościami działania w ramach Programu eTwinning. Działają tylko podczas Tygodni eTwinning 2007.

4. Loteria dla szkół, które zarejestrują swój projekt eTwinning podczas Tygodni eTwinning; Centralne Biuro eTwinning (CSS) w każdym tygodniu trwania obchodów wylosuje jeden projekt, który został zarejestrowany w danym tygodniu. Szkoła, która zarejestrowała wylosowany projekt, otrzyma nagrodę rzeczową.

5. Karty elektroniczne – nauczyciele i uczniowie mogą wysyłać do swoich przyjaciół, z którymi pracują nad projektem eTwinning, karty elektroniczne, korzystając z portalu europejskiego www.etwinning.net.

6. Blog nauczycielski – na stronach portalu europejskiego www.etwinning.net można podzielić się własnymi doświadczeniami i radościami, wspomnieć o napotkanych trudnościach, opowiedzieć o wrażeniach i efektach swojej pracy w ramach Programu eTwinning.

7. Loteria dla nauczycieli – nauczyciel, który już prowadzi projekty eTwinning i jest zarejestrowany w tym programie, może rekomendować nowego nauczyciela. Jeśli polecana osoba rejestruje się w Programie eTwinning, nauczyciel wprowadzający będzie uczestniczył w loterii, w której do wygrania są iPody i iRivery.

Europejskie konkursy eTwinning

Od 17 września do 31 października 2007 roku można zgłaszać do konkursu europejskiego projekty eTwinning realizowane między 1 czerwca 2006 a 30 czerwca 2007 r. ■

NOWE AKTY PRAWNE

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2007 r. w sprawie rodzajów szkół i placówek, w których nie tworzy się rad rodziców (Dz. U. nr 157, poz. 1101).

Rad rodziców nie tworzy się m.in.: w szkołach dla dorosłych, szkołach przy zakładach opieki zdrowotnej, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, zakładach karnych, szkolnych schroniskach młodzieżowych, placówkach kształcenia ustawicznego i praktycznego, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, bursach i domach wczasów dziecięcych oraz bibliotekach pedagogicznych.

Rozporządzenie to obowiązuje już od 1 września 2007 r.

2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2007 r. w sprawie form i zakresu finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach (Dz. U. nr 163, poz. 1155).

Określa ono formy i zakres finansowego wspierania organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach realizowanego na podstawie rządowego programu wspierania w latach 2007–2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”.

ZAKTUALIZOWANE

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. nr 157, poz. 1100).

Wprowadza ono zmiany w kanonie lektur szkolnych począwszy od roku szkolnego 2007/2008 odpowiednio w klasach I i IV szkoły podstawowej, w klasach I gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. W pozostałych klasach do zakończenia etapu edukacyjnego realizuje się dotychczasowy wykaz lektur.

Dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych dodatkowym zadaniem będzie przygotowywanie przyszłych uczniów do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych. Ponadto dla wszystkich typów szkół rozszerza ono podstawę programową kształcenia ogólnego o dodatkowe treści w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wprowadza także pewne zmiany do podstawy programowej kształcenia matematyki we wszystkich typach szkół, dokonując jednocześnie redakcyjnych zmian nazw poszczególnych działów matematyki ujętych w treściach nauczania. Dokonuje ono modyfikacji treści podstawy programowej ścieżki edukacyjnej *Edukacja filozoficzna*.

Od roku szkolnego 2008/2009 podstawa programowa kształcenia zintegrowanego zostanie poszerzona o treści umożliwiające wprowadzenie obowiązkowej nauki języka obcego nowożytnego już od klasy I szkoły podstawowej.

2. Ustawa z dnia 23 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela (Dz. U. nr 158, poz. 1103).

Nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na wcześniejszą emeryturę bez względu na wiek, a ci, którzy w okresie od 1 stycznia 2007 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy rozwiązali, na swój wniosek, stosunek pracy, mogą w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy złożyć pracodawcy oświadczenie o woli powrotu na dotychczasowe stanowisko. Dyrektor szkoły nawiązuje ponownie stosunek pracy z nauczycielem, jeśli na tym stanowisku nie zatrudniono innej osoby oraz przywrócenie stosunku pracy jest uzasadnione wymaganą liczbą godzin nauczania danego przedmiotu w szkole. Przepisu tego nie stosuje się do dyrektorów szkół jako dyrektorów; były dyrektor może jedynie ubiegać się o zatrudnienie w danej szkole na stanowisku nauczyciela przedmiotu, do nauczania którego posiada kwalifikacje merytoryczne i metodyczne przygotowanie.

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz. U. nr 157, poz. 1102).

Określa ono standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egza-

minu gimnazjalnego w ostatnim roku nauki w gimnazjum od roku szkolnego 2008/2009 w zakresie języka obcego nowożytnego, w tym standardy dla uczniów niewidzących i słabowidzących oraz dla uczniów niesłyszących i słabosłyszących.

Nowelizacja ta zawiera także standardy wymagań będące podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego z języka łacińskiego i kultury antycznej, filozofii i informatyki (filozofia i informatyka od roku szkolnego 2008/2009 jako przedmioty z katalogu przedmiotów obowiązkowych do wyboru) oraz matematyki (od roku szkolnego 2009/2010 jako przedmiot obowiązkowy). Standardy te ustalono zarówno dla poziomu podstawowego, jak i rozszerzonego egzaminu maturalnego.

4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 sierpnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu uprawnień i obowiązków nauczycieli i wychowawców zatrudnionych w niepublicznych placówkach prowadzonych przez kościelne osoby prawne (Dz. U. nr 159, poz. 1118).

Nowelizacja ta daje dodatkowe uprawnienia nauczycielom i wychowawcom pracującym w tych przedszkolach i placówkach, wynikające z niektórych zapisów Karty Nauczyciela.

5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych (Dz. U. nr 161, poz. 1141).

Nowelizacja ta jest konsekwencją zmiany ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o systemie informacji oświatowej, dokonanej ustawą z dnia 26 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o systemie informacji oświatowej i ustawy o systemie oświaty (Dz. U. nr 42, poz. 273). Doprecyzowuje ona lub uszczegóławia kategorie opisane w rozporządzeniu bądź rozszerza zakres gromadzonych danych w ramach upoważnienia zawartego w ustawie.

Zbigniew Oleszczuk

z-ca dyrektora Wydziału Nadzoru Pedagogicznego KO w Szczecinie

Na temat...

rekomendują

Regina Czekala

kierownik Wydziału Udostępniania Zbiorów CDiDN WBP w Szczecinie

Halina Kwiatkowska

nauczyciel bibliotekarz, Wydział Udostępniania Zbiorów CDiDN WBP w Szczecinie

WYDAWNICTWA ZWARTE

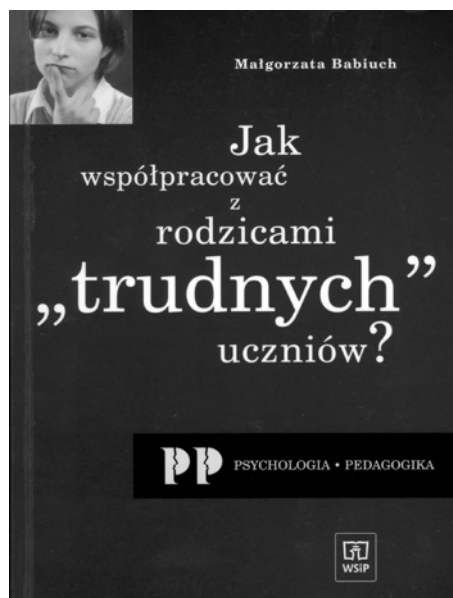
BABIUCH, Małgorzata

Jak współpracować z rodzicami „trudnych” uczniów? / Małgorzata Babiuch. – Wyd. 4. – Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2007. – 117, [1] s. – (psychologia, Pedagogika)

Sygn.: 162676

Książka jest przewodnikiem dla nauczycieli, którzy nie mają jeszcze dużego doświadczenia we współpracy z rodzicami i trochę się jej obawiają. Może też być użyteczna dla tych pedagogów, którzy nie są zadowoleni ze swoich dotychczasowych prób, zwłaszcza z rodzicami tzw. trudnych uczniów.

Autorka przedstawia typowe proble-

my w relacjach między nauczycielami a rodzicami, wskazując przyczyny, mechanizmy utrwalania się oraz sposoby pokonywania barier. Sporo miejsca poświęca kwestii zapobiegania trudnościom przez formułowanie realistycznych oczekiwań wobec rodziców, jasne ich wyrażanie oraz doskonalenie nauczycielskich umiejętności sprawnego porozu-

miewania się i rozwiązywania konfliktów. Opisuje też kategorie rodziców dzieci „trudnych”, z którymi szczególnie trudno nawiązać efektywną i zadowalającą obie strony współpracę.

JADCZAK-NOWACKA, Małgorzata

Rodzice w szkole: kłopot czy pomoc? / Małgorzata Jadczyk-Nowacka. – Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2007. – 68 s.

Sygn.: 162677, 162678 C

Współczesna szkoła polska w małym stopniu spełnia warunki dobrej współpracy z rodzicami. Wciąż zarówno postawy nauczycieli, jak i rodziców dowodzą wzajemnego braku zaufania. Taka sytuacja jest niezmiernie niepokojąca – rodzice nie wierzą nauczycielom, którzy wychowują ich dzieci, a nauczyciele nie sięgają po wiedzę rodziców o ich dziecku. Konieczna jest refleksja nad przyczynami takiego stanu rzeczy i poszukiwanie sposobów wyjścia z tej sytuacji. Klasyczne kontakty rodzica ze szkołą ograniczają się do zazwyczaj nudnych, niepotrzebnych wywiadówek, na których wychowawcy narzekają na dzieci, i to z reguły na te, których rodzice nie są obecni. Informacja o

edukacyjnych osiągnięciach dzieci przekazywana jest na kartkach, na których wypisywane są stopnie z poszczególnych przedmiotów.

NAUCZYCIELE

Nauczyciele i rodzice: w poszukiwaniu nowych znaczeń i interpretacji współpracy / red. nauk. Inetta Nowosad, Mirosław J. Szymański. – Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, 2004. – 235 s.

Sygn.: 160863, 160864 C

Właściwie przebiegająca współpraca nauczycieli i rodziców stanowi jedno z podstawowych zadań, jakie ma do spełnienia współczesna szkoła. Wciąż jeszcze współpraca ta bywa niedoceniana zarówno przez rodziców, jak i nauczycieli. Odbywa się w formie tzw. wywiadówek i dorywczych kontaktów w sytuacjach wychowawczych trudnych do przezwyciężenia bez udziału rodziców. Nierzadko traktowana jest jako zło konieczne. Przybiera wtedy charakter spotkań czysto formalnych, niecieszących się akceptacją żadnej ze stron aranżowanego współdziałania.

PAWLAK, Bożena

Jak współpracować z rodzicami uczniów klas początkowych? / Bożena Pawlak. – Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2003. – 140, [3] s. – (Prace Monograficzne; nr 367)

Sygn.: 159730 C

Uczestnictwo rodziców w szkolnej edukacji dzieci od lat jest przedmiotem zainteresowania wielu osób, a także źródłem licznych kontrowersji. Idea całkowitego powierzenia procesu kształcenia nauczycielom, czyli specjalistom odpowiednio przygotowanym do nauczania i wychowania młodych pokoleń, zyskała i nadal zdobywa wielu zwolenników. Co raz liczniejsze jest również grono osób uznających prymat rodziców w decydowaniu o tym, czego i jak ma uczyć ich dzieci w szkole. Istnieje także grupa ludzi opowiadających się za koniecznością współpracy nauczycieli i rodziców, a więc za możliwością obserwowania, nadzorowania i stymulowania postępów dziecka zarówno w szkole, jak i w domu.

CIĄGŁE

BAJCAR, Elżbieta Anita

„Naturalni wrogowie”? o relacjach nauczycieli i rodziców / Elżbieta Anita

Bajcar. – Psychologia w Szkole, 2007, nr 1, s. 61–70

„Naturalni wrogowie” – tak amerykański socjolog Willard Waller opisał już w latach 30. XX wieku relacje między rodzicami i nauczycielami. Czy rzeczywiście rodzice i nauczyciele są wrogami? Łączy ich przecież wspólny cel: i jednym, i drugim zależy na zapewnieniu wszechstronnego rozwoju oraz jak najlepszym przygotowaniu dziecka do życia w społeczeństwie. Dlaczego zatem zamiast współpracować i wspierać się w procesie wychowania, ograniczają wzajemne kontakty, a czasami jawnie występują przeciw sobie?

BUDZIANOWSKA, Krystyna

Po co nam rodzice w szkole? / Krystyna Budzianowska. – Edukacja i Dialog, 2007, nr 3, s. 11–19

Z badań wynika, że rodzice słabo korzystają z prawa do uczestniczenia w życiu szkoły, ale też i nauczycielom brakuje inwencji w rozwoju takiej współpracy. Tekst ten dotyczy współdziałania rodziców ze szkołą stopnia podstawowego w dziesięcioletnim miesiącu.

Co można powiedzieć o kontaktach rodziców ze wspomnianą szkołą? Wystarczy jeden rzut oka na dokumentację, by stwierdzić czarno na białym, że przeciętnie w ciągu półroczka jeden rodzic miał kontakt z nauczycielem 1,09 razy! Czy w tej sytuacji można mówić o jakiegokolwiek współpracy? Jakie są konkretne przyczyny rodzicielskiej absencji w murach szkolnych? Może odstrasza nieatrakcyjna forma spotkań? Może cieniem na stosunki szkoła–dom kładzie się wspomniana rozbieżność między wza-

jemnymi oczekiwaniami rodziców i nauczycieli?

KRAWCZONEK, Magdalena

Rodzice a nauczyciel – budowanie właściwych relacji / Magdalena Krawczonek. – Dyrektor Szkoły, 2007, nr 7, s. 20–22

Szkoła (za Jankowskim) troszczy się o proces rozwojowy swoich uczniów. Aby oddziaływanie to przyniosło spodziewany efekt, niezmiernie ważna jest rola nauczyciela wychowawcy, dyrektora szkoły, jak również rodziców. Kontakty z rodzicami należą do jednych z najtrudniejszych elementów pracy nauczyciela wychowawcy. Część rodziców czuje się w szkole niepewnie, są onieśmieleni, inni natomiast są surowi w sądach. Głównym celem rodziców jest zadbanie o dobro dziecka. Jeżeli rodzice będą wciągani do pracy na rzecz klasy i szkoły, zapewnią swojemu dziecku lepsze wykształcenie. Rodzic jest przede wszystkim rzecznikiem, strażnikiem sukcesu edukacyjnego i życiowego swojego dziecka.

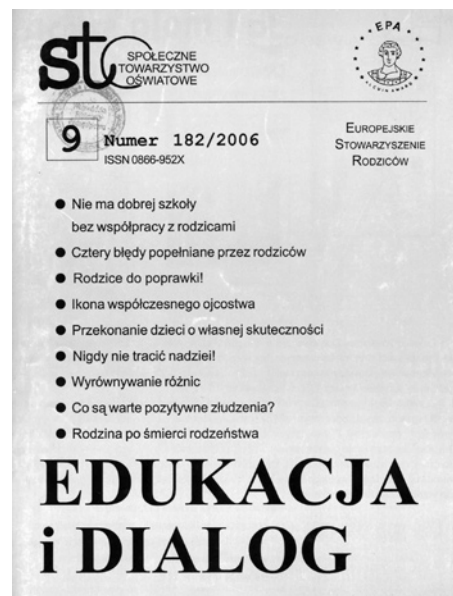

KUCZERA-WITA, Katarzyna

Partnerstwo wychowawcy z rodzicami / Katarzyna Kuczera-Wita. – Edukacja i Dialog, 2006, nr 9, s. 7–9

Współpraca między szkołą a domem pozwala rozszerzać wpływy wychowawcze nauczycieli i rodziców, pomaga również kształtować osobowość wychowanka, a więc podstawowe poczucie bezpieczeństwa, dojrzałości emocjonalnej, głębokiego rozwoju poznawczego, poczucia podmiotowości w swoim życiu. Taka współpraca, nazywana pedagogizacją

rodziców, jest specyficzną formą upowszechniania i przekazywania wiedzy użytecznej do wychowania dzieci w domu rodzinnym. Pomaga ona nie tylko ujednoczyć różne stanowiska na temat wychowania i rozwoju psychicznego dzieci, ale przyczynia się także do usprawnienia współdziałań z wychowawcą.

SZACHNIUK-ALBOWICZ, Paulina

Jak organizować spotkania z rodzicami? / Paulina Szachniuk-Albowicz. – Dyrektor Szkoły, 2006, nr 9, s. 16–17

Powodzenie wszelkich oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych czy terapeutycznych z dziećmi i młodzieżą zależy od współpracy z rodzicami. Tymczasem odnosi się nieodparte wrażenie, że szkoła i dom stały się dla siebie instytucjami wrogimi, z niechęcią odnoszącymi się do jakichkolwiek form współdziałania. Większość rodziców niechętnie przychodzi do szkoły, ponieważ spodziewa się tylko skarg i pouczeń. Podobnie nauczyciele często unikają kontaktu z rozgniewanymi rodzicami stojącymi w obronie krzywdzonych, w ich mniemaniu, dzieci. Gdy dochodzi do jakiegokolwiek katastrofy, np. powtarzania klasy przez ucznia lub przyłapaniu go na spożywaniu alkoholu, wina przerzucana jest z jednej strony na drugą. W reformie edukacji przewidziano szeroko rozwiniętą współpracę szkoły z domem rodzinnym ucznia. Zadaniem rodziców jest włączenie się w system wychowawczy szkoły, który wspólnie wypracowany przez te środowiska powinien zmierzać do wszechstronnego rozwoju młodego człowieka.

NIEODPŁATNE FORMY DOSKONALENIA

Zapraszamy Państwa do udziału w bezpłatnych formach doskonalenia zaplanowanych do realizacji w październiku, organizowanych w siedzibie CDiDN w Szczecinie oraz w Ośrodkach Aktywności Oświatowej w Choszcznie, Gryficach, Łobzie, Myśliborzu, Stargardzie Szczecińskim, Świnoujściu i Wałczu.

Wszystkie szkolenia dla kadry kierowniczej rozpoczynają się o godzinie 10.00, a dla nauczycieli o godzinie 14.00. Prosimy o wcześniejsze potwierdzenie udziału w formach bezpośrednio w siedzibach poszczególnych ośrodków.

Formy doskonalenia dla kadry kierowniczej

Choszczno

- 2 października 2007
Wykorzystanie wniosków z realizacji zadań dyrektora szkoły/placówki oświatowej w projektowaniu pracy szkoły, prowadzący: Wiesław Chyłek
- 16 października 2007
Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole, Jolanta Mizgalska
Gryfice
- 2 października 2007
Kryterialne ocenianie pracy nauczyciela i dyrektora szkoły, Małgorzata Durczak
- 23 października 2007
Kompetencje i zadania dyrektora w świetle prawa, Ryszard Ławicki
Łobez
- 2 października 2007
Zarządzanie pracą własną dyrektora, Jolanta Zorga-Pieńkos
- 23 października 2007
Wykorzystanie wniosków z realizacji zadań dyrektora szkoły/placówki oświatowej w projektowaniu pracy szkoły, Wiesław Chyłek
Myślibórz
- 2 października 2007
Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole, Jolanta Mizgalska
- 16 października 2007
Kryterialne ocenianie pracy nauczyciela i dyrektora szkoły, Małgorzata Durczak
Stargard Szczeciński
- 2 października 2007
Procedury zarządzania w sytuacjach

kryzysowych w środowisku szkolnym, Jolanta Krocza

- 23 października 2007
Kryterialne ocenianie pracy nauczyciela i dyrektora szkoły, Małgorzata Durczak
Szczecin

- 11 października 2007
Procedury zarządzania w sytuacjach kryzysowych w środowisku szkolnym, Jolanta Krocza

- 23 października 2007
Zarządzanie pracą własną dyrektora, Jolanta Zorga-Pieńkos

- 25 października 2007
Komunikacja w radzie pedagogicznej, Edyta Szumocka
Świnoujście

- 2 października 2007
Kompetencje i zadania dyrektora w świetle prawa, Ryszard Ławicki
Wałcz

- 24 października 2007
Psychologiczne strategie radzenia sobie z kryzysem w szkole, Jolanta Mizgalska

Formy doskonalenia dla nauczycieli

- 2 października 2007
Choszczno
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby ich zabezpieczenia, Krystyna Kondarewicz

- 9 października 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej, Gabriela Helińska

- 16 października 2007
Prowadzenie w szkole/placówce oświatowej badań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 grudnia 2006 r., Mirosław Krężel

- 23 października 2007
Metody pracy z lekturą szkolną, Mirosława Piaskowska-Majzel
Gryfice

- 2 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach przedmiotów przyrodniczych, Zdzisław Nowak

- 9 października 2007
Czytanie na lekcji matematyki, Grażyna Kowalewska

- 16 października 2007
Metody pracy z lekturą szkolną, Mirosława Piaskowska-Majzel

- 23 października 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego, Iwona Wawrzyniak

Łobez

- 2 października 2007
Metody pracy z lekturą szkolną, Mirosława Piaskowska-Majzel
- 9 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki, Ewa Wika
- 16 października 2007
Kary i nagrody w wychowaniu, Elżbieta Tylewska
- 23 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach przedmiotów przyrodniczych, Zdzisław Nowak
Myślibórz
- 2 października 2007
Czytanie na lekcji matematyki, Grażyna Kowalewska
- 2 października 2007
Motywowanie uczniów klas młodszych do uczenia się, Ewa Mrówka
- 9 października 2007
Motywacyjna i wychowawcza funkcja oceniania kształtującego, Iwona Wawrzyniak
- 23 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki, Ewa Wika
Stargard Szczeciński
- 2 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki, Ewa Wika
- 9 października 2007
Integrowanie zespołu klasowego profilaktyką odrzucenia i alienacji, Izabela Zajązkowska
- 16 października 2007
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby ich zabezpieczenia, Krystyna Kondarewicz
- 23 października 2007
Motywowanie uczniów klas młodszych do uczenia się, Ewa Mrówka
Szczecin
- 2 października 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej, Gabriela Helińska
- 11 października 2007
Analiza i interpretacja wyników egzaminów zawodowych, Andrzej Zych
- 16 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach matematyki, Ewa Wika
- 18 października 2007
Przygotowanie uczniów do egzaminu zawodowego, Andrzej Zych
- 23 października 2007
Różnorodność potrzeb edukacyjnych w klasie/grupie integracyjnej i sposoby

- by ich zabezpieczenia, Krystyna Kondarewicz
- 23 października 2007
Prowadzenie w szkole/placówce oświatowej badań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 grudnia 2006 r., Mirosław Krężel
Świnoujście
 - 2 października 2007
Prowadzenie w szkole/placówce oświatowej badań zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z 15 grudnia 2006 r., Mirosław Krężel
 - 9 października 2007
Motywacja – źródłem sukcesów na lekcjach przedmiotów przyrodniczych, Zdzisław Nowak
 - 23 października 2007
Metoda projektu w edukacji regionalnej, Gabriela Helińska
Wałcz
 - 10 października 2007
Jak diagnozować gotowość do nauki, czyli diagnoza ucznia rozpoczynającego naukę w klasie pierwszej, Maria Twardowska
 - 17 października 2007
Integrowanie zespołu klasowego profilaktyką odrzucenia i alienacji, Izabela Zajązkowska
 - 24 października 2007
Kary i nagrody w wychowaniu, Elżbieta Tylewska
Szczegółowe informacje dotyczące zaprezentowanych i innych szkoleń można znaleźć w *Informatorze CDiDN o formach doskonalenia w roku szkolnym 2007/2008*.

SZKOŁA DLA RODZICÓW I WYCHOWAWCÓW

„Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” to program spotkań dla każdego, kto szuka sposobu na nawiązanie głębszych i cieplejszych relacji z dziećmi lub wychowankami.

Jego głównym celem jest wspieranie rodziców i wychowawców w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą. Nauka umiejętności lepszego porozumiewania się, refleksja nad własną postawą wychowawczą, wymiana doświadczeń to małe kroki ku głębszej relacji dającej zadowolenie i poczucie wzajemnej bliskości. To także nauka dialogu i kształtowanie

więzi opartych na wzajemnym szacunku. Ucząc umiejętności otwartego porozumiewania się w rodzinie, program przyczynia się jednocześnie do budowania silnej więzi między rodzicami a dziećmi. Uczy nie tyle „metod”, co budowania relacji w duchu podmiotowości i dialogu.

Program w dużej części bazuje na cyklu książek A. Faber i E. Mazlish pt. „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”, „Rodzeństwo bez rywalizacji. Jak pomóc własnym dzieciom żyć w zgodzie, żeby samemu żyć z godnością”, „Wyzwoleni rodzice, wyzwolone dzieci. Twoja droga do szczęśliwej rodziny”, „Jak mówić, żeby dzieci się uczyły w domu i w szkole”, „Jak mówić do nastolatków, żeby nas słuchały. Jak słuchać, żeby z nami rozmawiały” (Wydawnictwo Media Rodzina).

Główne motto „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców” brzmi: Wychowywać, to kochać i wymagać.

Tematyka zajęć

Budowanie relacji dorosły–dziecko, a w tym:

- wyrażanie oczekiwań i ograniczeń tak, aby były przez dziecko respektowane,
- rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- aktywne, wspierające słuchanie,
- motywowanie dziecka do współdziałania,
- modyfikowanie niepożądanych lub nieodpowiednich zachowań dziecka,
- uwalnianie dzieci od grania narzucanych ról w domu i szkole,
- wspieranie procesu usamodzielniania się dziecka,
- budowanie realnego poczucia własnej wartości dziecka,
- konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

Do 10 września trwał nabór na nieodpłatne 40-godzinne szkolenie finansowane ze środków Ministra Edukacji Narodowej. W województwie zachodniopomorskim trwają zajęcia dla 10 grup rodzicielskich. Program jest badany przez ewaluatorów zewnętrznych (niezwiązanych ze szkołą) w celu oceny efektywności warsztatów oraz jakości realizacji zajęć i możliwości ubiegania się o wpisanie do ewidencji European Drug Demand Reduction Action (projektu realizowanego w krajach Unii Europejskiej od 1997 r.). Jeśli tak się stanie,

pojawi się szansa na replikowanie „Szkoły dla Rodziców i Wychowawców” ze środków unijnych w następnych latach i edycjach.

Obecnie Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie prowadzi nabór osób chcących nabyć umiejętność prowadzenia grup rodzicielskich w ramach „Szkoły...”. Od uczestników zajęć warsztatowych (nauczycieli, wychowawców, katechetów) wymagane jest pewne doświadczenie w pracy z dorosłymi. Zainteresowane osoby prosimy o składanie kart zgłoszeń, w których tytule należy zaznaczyć „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Ponieważ liczba miejsc jest ograniczona, liczy się kolejność zgłoszeń. Niestety, na zajęcia dla realizatorów ministerstwo nie znalazło środków.

Elżbieta Tylewska

koordynator projektu na terenie województwa zachodniopomorskiego

SZKOLENIE DLA ANGLISTÓW

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie ogłasza nabór nauczycieli z naszego województwa chętnych do udziału w bezpłatnym programie English Language Fellow, realizowanym przez Departament Stanu USA, a koordynowanym przez Georgetown University. Program jest adresowany do nauczycieli nauczania początkowego uczących bądź zainteresowanych nauczaniem języka angielskiego w klasach 0–3. Na projekt składa się kurs inwazyjnych metod nauczaniu języka angielskiego w nauczaniu wczesnoszkolnym oraz utworzenie w Szczecinie Centrum Zasobów – Young Learners Resource Center – wyposażonego w rozmaite pomoce naukowe dla nauczycieli języka angielskiego.

Kurs metodyczny obejmuje 3 serie lekcji otwartych, prezentujących nauczycielom aktywizujące metody nauczania, oraz warsztaty, podczas których omawiane są wykorzystane na lekcjach techniki.

Terminy zajęć w Szczecinie

Sesja I

Warsztaty:

- 18–19 października
- 25–26 października
- 1–2 listopada

Lekcje otwarte:

- 22–24 października
- 29–31 października
- 5–7 listopada

Sesja II*Warsztaty:*

- 7–8 lutego
- 14–15 lutego
- 21–22 lutego

Lekcje otwarte:

- 11–13 lutego
- 18–20 lutego
- 25–27 lutego

Terminy sesji III zostaną ustalone.

Zgłoszenia (karta zgłoszeń CDiDN) prosimy przysłać na adres: Centrum Edukacji Nauczycieli, ul. Jagiellońska 79, 70-363 Szczecin, e-mail: piast@cdidn.edu.pl lub iwawrzyniak@cdidn.edu.pl, fax: (091) 484-18-52.

Szczegółowych informacji udziela Iwona Wawrzyniak, tel. (091) 484-69-54 w. 39, iwawrzyniak@cdidn.edu.pl.

„PRZYGODA”

Szkolna Giełda Turystyczna „Przygoda” to swoiste prezentacje turystyczne i festiwal kultur w wykonaniu dzieci i młodzieży. W trakcie „Przygody” uczniowie prezentują swoją miejscowość, gminę lub wybrany kraj, oddziałując na zmysły odwiedzających (smak, węch, słuch, wzrok). Prezentacje mają charakter konkursowy i koncentrują się wokół dwóch motywów: „Regiony Polski” oraz „Kraje świata”. Pierwszy z modułów jest adresowany do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, drugi – do uczniów szkół podstawowych.

„Przygoda” odwołuje się do trzech dziedzin aktywności ludzkiej: edukacji, twórczości i przedsiębiorczości. Młodzi ludzie z pasją zgłębiają tradycje, kulturę, historię i geografę swojego regionu, by w jak najbardziej atrakcyjny sposób zaprezentować swoją małą ojczyznę innym. Przy tej okazji często powstają pomysły na produkty regionalne i turystyczne, bo okazuje się, że młodzież odkrywa nieznane dotąd walory swojej miejscowości. Młodzi ludzie stają się ambasadorami swoich regionów, znawcami okolic, obyczajów, kulinariów. Z kolei młodsze dzieci poznają kulturę innych – często egzotycznych – krajów, wyszukując ciekawostki, osobliwości, informacje o życiu codziennym, historii, tradycjach. Uczenie się przez do-

świadczanie, konieczność wykazania się przedsiębiorczością i kreatywnością, wzbudzenie zainteresowania własnym regionem buduje poczucie patriotyzmu, odpowiedzialności i chęć działania na rzecz lokalnej społeczności.

Konkursy Szkolnej Giełdy Turystycznej „Przygoda” odbywają się w następujących konkurencjach:

Kraje świata

- „Świat w zmysłach” polega na prezentacji wybranego kraju, jego specyfiki i zwyczajów przez oddziaływanie na zmysły widzów. Fantazyjnie ubrani uczniowie zapraszają do degustacji narodowej kuchni, prezentują taniec, śpiew. Prześcigają się w „chwytach marketingowych”, aby przyciągnąć odwiedzających do swojego stoiska. Przedstawiając kraje świata i przekazując ich dorobek kulturowy, łatwiej odnajdują siebie i swój region na tle kultury światowej.

- „Żywioty kultur” sprowadzają się do prezentacji artystycznych na scenie (muzyka, taniec, słowa). Zadaniem uczestników jest ukazanie specyfiki kulturowej wybranego kraju i nadanie prezentacji formy teatralnego spektaklu.

Regiony Polski

- „Region w zmysłach” dotyczy prezentacji własnego regionu, miejscowości, gminy, powiatu w formie stoiska wystawienniczego. Młodzież entuzjastycznie zachęca do odwiedzenia swojej miejscowości, gminy, pokazując jej atrakcje w oryginalny, ciekawy sposób – poprzez dekoracje, prezentację regionalnych strojów i przysmaków kuchni. Często można zauważyć, jak inspirowani chęcią pokazania swojej małej ojczyzny z jak najlepszej strony, „pobudzeni patriotycznie” tworzą zupełnie nowe produkty turystyczne bądź odnajdują i przypominają te prawie zapomniane.

- „Pasje regionu” to prezentacje artystyczne wyrażające walory kulturowe regionu. Konkurs odbywa się na scenie. „Małe ojczyzny” ożywają poprzez muzykę, taniec, słowo. Duch sztuki i twórczenia ujawniony w młodych ludziach i przez nich ukazany szerszej publiczności procentuje patriotyczną identyfikacją, pozostawiając trwałe ślady w pamięci uczuciowej.

Z historii „Przygody”

Pomysł tego przedsięwzięcia zrodził się w 1999 roku, czyli w okresie, gdy na targach turystycznych rzadko spotykało się oferty dla dzieci i młodzieży. Na-

uczyciele najczęściej organizowali wycieczki we własnym zakresie. Intencją Giełdy było pobudzenie firm turystycznych do tworzenia profesjonalnych propozycji edukacyjnych i wypoczynkowych. Aby mogły one spełnić oczekiwania nauczycieli i młodych klientów, należało zaaranżować spotkanie szkół z firmami turystycznymi. Stało się to w listopadzie 1999 roku podczas I Szkolnej Giełdy Turystycznej „Przygoda”. Zaproszenie firm turystycznych i szkół do wspólnych prezentacji okazało się znakomitym pomysłem. Podczas gdy uczniowie prezentowali się w konkursie „Świat w zmysłach”, organizatorzy wypoczynku przekazywali swoje propozycje wycieczek nauczycielom i rodzicom.

W kolejnych latach Szkolna Giełda Turystyczna „rozprzestrzeniła się” terytorialnie, czasowo i tematycznie. Rozpoczynając swoją „wędrówkę” od szkół szczecińskich, poprzez szkoły z województwa zachodniopomorskiego (do 2003 r.), wkrótce miała już zasięg ogólnopolski i euroregionalny (w 2005 r. – szkoły i wystawcy z Niemiec i Szwecji). W roku 2006 w „Przygodzie” wzięły udział szkoły z dziewięciu województw, zaś w 2007 – z czternastu. W roku 2007 w ramach zachodniopomorskich eliminacji wojewódzkich odbyła się jednocześnie Euroregionalna Szkolna Giełda Turystyczna „Przygoda” – już po raz drugi goszcząc szkoły z Niemiec (z terytorium Euroregionu Pomerania).

IX Szkolna Giełda Turystyczna „Przygoda” – wiosna 2008

Już po raz dziewiąty zapraszamy uczniów i nauczycieli do udziału w konkursach „Przygody”. Eliminacje regionalne poszczególnych konkursów planujemy zorganizować w marcu/kwietniu, natomiast finał ogólnopolski odbędzie się w maju/czerwcu w Szczecinie. Szczegółowe informacje dotyczące eliminacji i finału zostaną zamieszczone na stronach: www.sgprzygoda.pl

Organizatorzy:

CDiDN

al. Wyzwolenia 105, 71-421 Szczecin
tel. (091) 422-52-21, www.cdidn.edu.pl

Forum Turystyki Regionów

al. 3 Maja 1, 70-214 Szczecin
tel. (091) 433-70-03

www.forumturystyki.pl

Gabriela Helińska
koordynator SGT „Przygoda”

„AKTUALNOŚĆ TISCHNERA”

Żyjemy w czasach podziałów i osamotnienia. Masowość tłumu owładniętego walką o byt i łapczywą konsumpcją nie sprzyja autentycznym pozytywnym więziom. Dzielą nas poglądy i uczucia, lęki i osądy. Mnogość negatywnych uczuć i napastliwych oskarżeń nie służy realizacji podstawowej potrzeby ludzi – potrzeby miłości i pozytywnych kontaktów.

Zdając sobie mniej czy bardziej z tego sprawę, poszukujemy mistrzów – nauczycieli przekraczania podziałów. Potrzeba nam takiej myśli, która pomoże znaleźć ład w ideologicznym i politycznym chaosie.

Taką myśl rozwijał i upowszechniał Józef Tischner. Był teoretycznym i praktycznym nauczycielem przekraczania tego, co dzieli ludzi. Był siewcą nadziei i zaufania do innych, popularyzatorem rozumiejącej, uważnej miłości. Pisał, że doświadczenie etyczne budzi się wtedy, gdy w człowieku naprzeciw zobaczymy podobnego sobie. Sądzymy, że ujrzenie tego podobieństwa jest warunkiem koniecznym etycznego uszanowania innych ludzi oraz rozwijania chrześcijańskiej postawy wobec nich.

Ogólnopolska konferencja naukowo-dydaktyczna „Aktualność Tischnera” stawia sobie za cel zgromadzenie ludzi, którzy chcą przekraczać podziały i wierzą, że spuścizna Józefa Tischnera może być w tym pomocna, niezależnie od własnej refleksji na ten temat. Chcemy również przypomnieć to, jak w praktyce uczył zauważania w Innym bliźniego oraz zachęcić do śledzenia udziału Tischnerowskich inspiracji w kulturze. W dobie rozwijania nowoczesnych propozycji edukacyjnych warto po nie sięgać.

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w konferencji.

Informacje o konferencji

Organizator

- II Liceum Ogólnokształcące im. Mieszka I w Szczecinie
- Komitet Honorowy
- Prof. Władysław Stróżewski
- Prof. Karol Tarnowski
- Senator Jarosław Gowin
- Dr hab. Zbigniew Stawrowski (Dyrektor Instytutu Myśli Józefa Tischnera)

- Dr hab. prof. US ks. Zdzisław Krolewski (Dziekan Wydziału Teologii US)
- Dr hab. prof. US Tadeusz Szubka (Dyrektor Instytutu Filozofii US)
- Komitet organizacyjny
- Paweł Kołodziński (II LO w Szczecinie) – przewodniczący
- Mirosława Kabacińska (Dyrektor II LO w Szczecinie)
- Mirosława Piaskowska-Majzel (CDiDN w Szczecinie)
- Tematyka wystąpień plenarnych
- 1. Relacje międzyludzkie w filozofii ks. Józefa Tischnera
- 2. Źródła i struktura podziałów międzyludzkich
- 3. Inspiracje edukacyjne sprzyjające człowieczeństwu ponad podziałami
- Tematyka seminarium edukacyjnego
- 1. Atrakcyjność filozofii człowieka
- 2. Obecność myśli ks. Józefa Tischnera w nauczaniu szkolnym
- 3. Wspólnota z innymi ludźmi – świadectwa kulturowe

Informacje organizacyjne

Konferencja odbędzie się w dniach 30 listopada i 1 grudnia br. w Szczecinie.

Zgłoszenia uczestnictwa prosimy przysłać do 15 października br. wraz z tezami wystąpienia (ok. 10 wierszy).

Opłata za uczestnictwo w obradach (bez wystąpienia) i warsztatach wynosi 70 zł i obejmuje materiały oraz zaświadczenie o uczestnictwie w konferencji.

Opłata za uczestnictwo w obradach (z referatem) i warsztatach wynosi 100 zł i obejmuje materiały i publikację referatu w recenzowanej monografii po-konferencyjnej.

Korespondencję prosimy przysłać pod adresem:

II Liceum Ogólnokształcące w Szczecinie
ul. Henryka Pobożnego 2
70-507 Szczecin
tel./fax (0-91) 433 61 17
e-mail: kolodzinski@hotmail.pl

Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie: www.lo2.szczecin.pl

WZÓR

Ogólnopolska Konferencja naukowo-dydaktyczna „Aktualność Tischnera”

KARTA ZGŁOSZENIA

Imię i nazwisko, stopnie i tytuły

.....

Instytucja

.....

Forma uczestnictwa:

z wystąpieniem ...

bez wystąpienia ...

Temat wystąpienia:

.....

.....

Adres do korespondencji:

Ulica/nr

Miejscowość

Kod

tel.

fax

e-mail

Data Podpis

Z ŻYCZENIAMI DLA CMPPP

Misją Centrum Metodycznego jest wspieranie polityki oświatowej państwa, inicjowanie i kreowanie rozwiązań systemowych w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wychowania, promocji zdrowia, profilaktyki i resocjalizacji poprzez doskonalenie kadr.

Mija 18 lat od podjęcia przeze mnie pracy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szczecinku. Z upływem lat miałam okazję wzbogacać swoje doświadczenie zawodowe. Doskonalenie swojego warsztatu stanowiło, nie tylko dla mnie, priorytet w dążeniu do wykorzystania zdobytej wiedzy w codziennej pracy z dziećmi i dorosłymi. Pamiętam dzień, gdy sięgnęłam po pierwszy egzemplarz zgłoszenia z Centrum Metodycznego, dotyczący szkolenia, które w moim odczuciu było bliskie mojemu wykształceniu i zainteresowaniom. Z radością i nadzieją jechałam do Centrum na seminarium z zakresu edukacji matematycznej *Dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki*. Podobne szkolenie przeprowadzone później w Szczecinku zaowocowało nowatorskimi rozwiązaniami w edukacji matematycznej, a także powstaniem pierwszych kart matematycznych do nauki tabliczki mnożenia. Później były kolejne szkolenia – spotkania. Przyjazna atmosfera panująca w Centrum zachęcała do swobodnej wymiany doświadczeń i wskazywała kierunek rozwoju.

Poszerzałam wiadomości z zakresu: *Wybrane metody diagnozy pedagogicznej, Monitorowanie osiągnięć edukacyjnych*, brałam udział w zespole ds. dyskalkulii, w badaniach pilotażowych *Testu czytania głośnego, Kwestionariusz – Ja i moja szkoła* oraz *Testu rozumienia czytania dla klas IV, V i V*. Do wielu cennych szkoleń zaliczam także: *Rodzina w procesie promocji zdrowia*, w tym *Wychowanie antynikotynowe*. Najczęściej uczestniczyłam w spotkaniach dotyczących wymiany doświadczeń osób pracujących z dziećmi zdolnymi. Do wybranych z wielu należą: *Modele opieki nad dzieckiem zdolnym, Rozwijanie zdolności i talentów – społeczne wyzwanie XXI wieku, Ogólnopolskie seminarium dla koordynatorów do spraw wspomagania rozwoju zdolności*

i talentów (ostatnio odbyło się dziesiąte, jubileuszowe spotkanie).

Dzielenie się zdobytą wiedzą i doświadczeniem w moim środowisku wymagało ode mnie dużego zaangażowania, podobnego do zaangażowania ludzi pracujących w CMPPP. Upowszechniałam swoją wiedzę i doświadczenie wśród nauczycieli szkół i przedszkoli, pedagogów poradni, rodziców i dzieci. Wzbogacałam ich wiadomości na temat niepowodzeń i sukcesów w nauce matematyki. Wskazywałam na konieczność realizowania programów naprawczych z uwzględnieniem korekty zachowań. Ponadto wymienić należy treningi twórczego myślenia na poziomie kolejnych etapów edukacyjnych, w tym *Przedszkolny program wzbogacający dla dzieci 6-letnich*, wraz z artykułem *Zdolne dzieci*. Tegoroczne szkolenie w Centrum zaowocowało programem *Dziecko chore – twórczym uczniem*.

Poradnia, w której pracuję, mobilizuje do kreatywnej pracy. Ze szkoleń proponowanych przez Centrum skorzystało już całe grono pedagogiczne. Doskonalenie w oparciu o podjęte przez Centrum Metodyczne inicjatywy przyniosło nam satysfakcję, a dzieciom, rodzicom i nauczycielom wymierne korzyści. Lubię zmiany i ich oczekuję.

Z okazji obchodów jubileuszu całe grono pedagogiczne PPP w Szczecinku życzy radości z tworzenia.

Małgorzata Drewnowska
PPP Szczecinek

„NARKOTYKI W LITERATURZE”

19 września 2007 r. odbyło się bezpłatne szkolenie dla nauczycieli języka polskiego szkół ponadgimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego pod nazwą „Narkotyki w literaturze”, którego organizatorem było Biuro ds. Zwalczania Uzależnień Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Celem szkolenia było dostarczenie nauczycielom fachowej wiedzy o najczęściej używanych przez uczniów narkotykach oraz wskazanie, na czym polega skuteczna profilaktyka uzależnień. Zamysłem organizatorów było uświadomienie nauczycielom języka polskie-

go, jak wielki mogą mieć wpływ na postawy swoich uczniów, również wobec narkotyków, i zaproponowanie im, aby w swoich szkołach stali się skutecznymi ambasadorami zachowania „drug free” wśród młodzieży.

Na szkolenie składała się prezentacja Anny Wiśniewskiej z Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Monar” w Szczecinie „Przegląd najczęściej używanych narkotyków przez uczniów – postaci, sposoby zażywania, główne objawy oraz ich identyfikacja” oraz Krzysztofa Falińskiego, kierownika Biura ds. Zwalczania Uzależnień Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, „Zasady i cele profilaktyki uzależnień wśród uczniów”. Mniej formalne spojrzenie na to zagadnienie zostało przedstawione przez dr Andrzeja Skrendo z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego w wykładzie „Sztuczne raje w literaturze”.

PISZCIE DO NAS

Czekamy na Państwa telefony, e-maile, listy. Piszcie do nas o tym, co ważnego dzieje się w oświacie w Waszym mieście, gminie, szkole/placówce, samorządzie. Zaprezentujcie swoje dokonania, podzielcie się doświadczeniami. Nasi eksperci pomogą na łamach miesięcznika rozwiązać Wasze problemy prawne, organizacyjne, merytoryczne.

Temat wiodący następnego numeru

PROJEKTY UNIJNE

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli
zaprasza na nowe strony www.cdidn.edu.pl

Polecamy prasę edukacyjną, publikacje nauczycieli,
inicjatywy edukacyjne, informacje o ofercie szkoleń.

Na bieżąco przedstawiamy oświatowe aktualności
z kraju i województwa.

ZAPRENUMERUJ

ISSN 1425-5383

Refleksje Zachodniopomorski
Miesięcznik Oświatowy
ukazuje się od 1991 roku

CENA PRENUMERATY ROCZNEJ – 72 ZŁ

CENA 1 EGZEMPLARZA – 6 ZŁ

Wysyłka nastąpi po wpłaceniu właściwej kwoty na rachunek:

Centrum Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli

al. Wyzwolenia 105, 71-421 Szczecin

PKO BP I Oddział Szczecin

76 1020 4795 0000 9102 0121 4782

z dopiskiem: Refleksje – prenumerata od do

R
O
D
Z
I
C
Ó
W

R
A
D
A

P
E
D
A
G
O
G
I
C
Z
N
A